

**Управління культури і мистецтв
Вінницької обласної державної адміністрації
Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К. А. Тімірязєва**

ЗНАМЕННІ І ПАМ'ЯТНІ ДАТИ ВІННИЧЧИНИ

2021 РОКУ

Хронологічний довідник

Вінниця, 2020

УДК 050.9(477.44)
З 72

Відповідальна за випуск Л. Б. Сенік,
директор Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва

Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2021 року : хронол. довід. / уклад. О. Ю. Антонюк ; ред. С. В. Лавренюк ; відп. за вип. Л. Б. Сенік ; Упр. культури і мистецтв Вінниц. облдержадмін., Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва. – Вінниця, 2020.

У хронологічному довіднику вміщено довідково-бібліографічні матеріали до ювілейних дат Вінниччини 2021 року.

Традиційне щорічне видання розраховане на різні категорії споживачів краєзнавчої інформації, які зацікавлені у вивченні та поширенні краєзнавчих знань.

© Вінницька ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, 2020

Від укладача

Шановні користувачі! Пропонуємо вам черговий випуск щорічного хронологічного довідника «Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2021 року», котрий видає Вінницька ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва з 1962 р. Електронна версія видання представлена на вебсайті бібліотеки з 2000 р. Його мета – надати довідковий матеріал про визначні події історії, суспільно-політичного, громадського та культурного життя області, ювілеї уродженців краю та видатних діячів, життя і діяльність яких пов'язані з Вінниччиною, інформацію про непересічні досягнення наших земляків як за межами області, так і України.

Дати в хронологічному довіднику подано за новим стилем. Якщо в джерелах траплялися розбіжності, перевага надавалася інформації з фундаментальних енциклопедично-довідкових видань. Неточності можливі в датуванні подій, що відбувалися до лютого 1918 р., оскільки джерела не завжди розрізняють старий і новий стилі.

Видання відкриває хронологічний перелік знаменних і пам'ятних подій у житті нашого краю, точна дата яких не завжди чітко встановлена. Далі подано перелік дат за місяцями й числами. До кожної дати додається анотація, у якій стисло викладається зміст події, біографічні відомості про ювілярів у краєзнавчому аспекті. У складанні хронологічного списку дат частково використано матеріали календарів знаменних і пам'ятних дат районів, поданих бібліотеками області, бібліотеками закладів вищої освіти Вінниці.

У зв'язку із введенням в інформаційний обіг значної кількості нововиявлених персоналій видатних земляків, які включено в довідник, та обмежений формат видання, з 2018 року посібник містить лише короткі персональні та фактографічні довідки. На жаль, в окремих випадках не вдалося повністю віднайти фактографічні дані, тому в деяких довідках вони відсутні.

Назви міст, населених пунктів Вінницької області внесені без урахування Постанови Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» (№ 807-IX від 17.07.2020 р.).

Прізвища видатних постатей Вінницького краю, вишанування яких в області відбувається щорічно, виділені курсивом. Хронологічний довідник доповнює іменний покажчик, де вказані в дужках подія або місяць, у яких подана інформація про ювіляра 2021 р.

Під час підготовки видання укладачі керувалися Указом Президента України «Про впорядкування відзначення пам'ятних дат і ювілеїв» (Із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 70/99 від 27.01.99).

Хронологічний довідник не претендує на всебічність висвітлення окремих подій, життя та діяльності осіб, які внесені в перелік дат видання.

Видання розраховане на представників державної влади й місцевого самоврядування, працівників культурно-освітніх установ, науковців, викладачів, краєзнавців, журналістів, студентів, учнів та всіх, хто цікавиться краєзнавством, для відзначення визначних дат, пов'язаних з історією та культурою Вінниччини. У цьому випуску представлено «Перелік авторських текстових довідок з попередніх видань довідника «Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини» на 2012–2020 рр., а також подано список їхніх авторів.

Радимо бібліотечним працівникам, які популяризують краєзнавчу літературу, використовувати довідник для підготовки до відзначення ювілейних і пам'ятних дат краю, поповнення краєзнавчого довідково-бібліографічного апарату, організації книжкових виставок, переглядів літератури, проведення творчих акцій.

Більш широку інформацію про ювілейні дати Вінниччини можна отримати у відділі краєзнавства, де до ваших послуг – традиційний зведений краєзнавчий каталог, картотеки, краєзнавчі електронні бази даних: «Література про Вінницьку область», «Персоналії», «Календар», «Козацтво», «Голодомор», «Шевченко і Вінниччина», «Стус», «Бібліотека», «Лядівський монастир», «Коцюбинський і Вінниччина», «Грушевський і Вінниччина» та ін., фонд краєзнавчої літератури, універсальних довідково-бібліографічних видань, мережа «Інтернет» тощо.

З переліком знаменних і пам'ятних дат світового та державного значення, українських професійних та великих народно-релігійних свят на 2021 р. можна ознайомитися на сайті Національної бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого, а також у відділі наукової інформації та бібліографії (тел.: (0432) 67-03-25).

Для подальшого поліпшення видання просимо надсилати його укладачам свої зауваження та пропозиції. Запрошуємо державні установи, підприємства, культурно-освітні заклади, ЗМІ, громадські організації, науковців, краєзнавців до співпраці щодо виявлення й надання інформації

про знаменні та пам'ятні дати краю для вміщення їх до хронологічного довідника наступних років, що значно розширить його інформаційний потенціал. Ми будемо вам вдячні.

Висловлюємо щирі подяку всім, хто надав інформацію до хронологічного довідника «Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2021 року».

Наша адреса:

*21050, Вінниця, вул. Соборна, 73
Вінницька ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва*

Відділ краєзнавства

Тел.: (0432) 67-34-55

Факс: (0432) 67-03-41

E-mail: kraev@library.vn.ua

<http://www.library.vn.ua>

2021 року виповнюється:

875 років з часу появи (1146) першої письмової згадки про м. Прилука, нині с. Стара Прилука Липовецького р-ну. Селище згадується в Іпатіївському літописі.

630 років (1391) від появи першої письмової згадки про містечко Іллінці. У литовських документах місто згадується як незалежно збудований населений пункт. У той час його називали Линці.

620 років тому (1401) з'явилася перша документальна згадка про місто Бар.

590 років (1431) з часу появи першої письмової згадки про смт Літин; с. Носківці Жмеринського р-ну; с. Сальниця Хмельницького р-ну.

480 років тому (1541) відбувся виступ населення Вінниці та Брацлава проти урядових старост.

470 років (1551) з часу заснування смт Сутиски Тиврівського р-ну.

460 років тому (1561) Білгородська орда напала на Вінницю і Брацлав.

440 років тому (1581) м. Немирів було надане магдебурзьке право.

430 років тому (1591) почалося козацько-селянське повстання під проводом К. Косинського (тривало до 1593 р.).

425 років тому (1596) Северин Наливайко за Прилукою (Липовеччина) заманив в ополонки р. Вільшанка рейтарів наполего гетьмана Жолкевського. Цей прийом пізніше наслідував Іван Богун у Вінниці.

410 років тому (1611) на кошти брацлавського старости був збудований Єзуїтський монастир, після пожежі (1613) відбудований у XVIII ст. з каменю та цегли. Нині тут розміщений Державний архів Вінницької області.

410 років тому (1611) вперше в документах згадується с. Новий Пиків.

370 років (1651) з часу появи першої письмової згадки про с. Устя Бершадського р-ну.

360 років тому (1661) в с. Поличинці Козятинського р-ну була побудована пам'ятка архітектури – дерев'яна церква Преображення Господнього, перебудована Ф. Хоєцьким у 1780 р. Нині вона входить до списку об'єктів «Перлини Вінниччини».

280 років (1741) з часу заснування с. Журбинці Козятинського р-ну; с. Павлівка Погребищенського району.

270 років тому (1751) у с. Очитків Оратівського р-ну побудована Свято-Михайлівська православна церква.

255 років тому (1766) у с. Матейків Барського р-ну побудована Свято-Михайлівська церква.

240 років тому (1781) з'явилася перша згадка про с. Чоботарка, нині Заболотне Крижопільського р-ну.

240 років тому (1781) була створена Барська василіанська школа, ліквідована 1832 р.

230 років тому народився **Василь Якович Гречулевич** (1791, с. Гнатівка, нині Гайсин. р-ну – 1870), український священник, автор збірок проповідей рідною мовою. Навчався, згодом викладав у м. Шаргород.

225 років (1796) відтоді, як уперше в письмових джерелах згадується село Снітків Мурованокуриловецького р-ну.

225 років тому (1796) ліквідовано Брацлавське намісництво. Брацлавщина – історична область в Україні у 14–18 століттях. Займала східну частину Поділля (територію теперішньої Вінницької і частину Черкаської, Кіровоградської та Одеської областей). Назва походить від адміністративного центру – міста Брацлав. Унаслідок другого поділу Польщі (1793) територія Брацлавського воєводства була захоплена Російською імперією і на його територіальній основі 2 (13) квітня 1793 р. було створено Брацлавське намісництво. Складалося з 13 повітів: Брацлавського, Тульчинського, Ямпільського, Могилівського, Махнівського, Липовецького, Літинського, Хмельницького,

Сквирського та ін. До 1795 р. намісницьке правління перебувало у м. Вінниця. У 1796 р. після ліквідації намісництв у Росії територія Брацлавщини ввійшла до складу Подільської і Київської губерній.

220 років (1801) з часу заснування с. Славна Липовецького р-ну.

220 років (1801) з часу спорудження в Хмільнику храму на честь Покрови Пресвятої Богородиці.

210 років тому (1811) Оратів здобув статус міста.

200 років тому (1821) на Поділлі засновано польське «Патріотичне товариство» (діяло до 1825 р.).

190 років тому (1831) побудована кам'яна церква Архангела Михаїла у с. Новофастів Погребищенського р-ну.

190 років з часу Польського повстання (1831) у Правобережній Україні, центром якого було містечко Дашів Іллінецького р-ну. У повстанні взяло участь 5627 чоловік, у тому числі дворяни (шляхта, поміщики).

180 років від дня народження **Павлина (Пауліна) Свенціцького** (1841, с. Варшиця, тепер у складі м. Калинівка – 12.09.1876, Львів), українсько-польського поета, драматурга, повістяра, лінгвіста, перекладача, громадського діяча. Прихильник єднання українського та польського народів, учасник польського повстання (1863). Пропагував, перекладав польською мовою творчість Марка Вовчка. Автор нарису історії української літератури «Вік ХІХ в творах літератури української» (1871).

180 років тому (1841) відкрито школу в с. Нова Прилука Липовецького р-ну.

175 років (1846) з часу спорудження церкви Архистратига Михаїла в с. Яланець Томашпільського р-ну.

170 років тому (1851) розпочала роботу винокурня в Бершаді, нині Державне підприємство «Бершадський спиртовий завод».

170 років тому (1851) у Вінниці було створено першу професійну пожежну команду, а дата заснування пожежної охорони в м. Вінниця – 5 липня 1814 р.

160 років тому (1861) вийшов перший номер українського журналу «Основа» (Санкт-Петербург), на сторінках якого друкувалися письменники-земляки С. Руданський, А. Свидницький, В. Антонович та ін.

160 років тому (1861) відкрито церковноприходські школи в селах Качанівка, Чернятинці, Веснівка; школи грамоти у м. Хмільник, селах Сербанівка та Соколова, нині Хмільницького р-ну.

160 років (1861) відтоді, як Муровані Курилівці стали центром Мурованокуриловецької волості Ушицького повіту. Тоді тут проживали 2549 осіб, було 326 дворів, працювали цукровий завод (1842), механічна та мідеплавильна майстерні, три млини на річці Жван. У містечку мешкало 120 ремісників.

160 років тому (1861) засновано Тростянецький цукровий завод, нині не діє.

150 років тому (1871) засновано Козятинське локомотивне депо.

150 років тому (1871) розпочато експлуатацію Києво-Балтської залізниці. Вінниця опинилася на одній із найважливіших залізничних артерій країни, що з'єднувала Одесу з Москвою, Києвом та іншими великими містами.

145 років тому (1876) вийшов з друку перший том «Трудов Подольского епархиального историко-статистического комитета» (з 1903 р. – «Труды Подольского церковного историко-археологического общества», виходили до 1916 р.) – видання, у якому містилася велика кількість інформації про Вінниччину.

140 років тому (1881) було засновано Вінницький міський банк із капіталом у 10 тис. карбованців. Поповнення банку фінансами відбувалося за рахунок продажу міських земель для забудовників.

140 років тому народився **Пінхас Абрамович Красний** (1881, с. Самгородок, нині Козятин, р-ну – 1939, м. Київ), громадсько-політичний діяч, один з керівників Єврейської народної партії (1917). Брав активну участь у створенні єврейських шкіл. Від квітня 1918

р. – член Малої ради УЦР; у лютому 1919 – листопаді 1920 р. був міністром із єврейських справ у різних урядах Директорії УНР, активно виступав проти єврейських погромів. Був репресований. У кінці 1920 р. емігрував, 1927 р. повернувся в Україну. 1938 р. був знову заарештований. 11 травня 1939 р. засуджений до 10 років ув'язнення. Реабілітований 1993 р.

140 років тому (1881) в с. Моївка Чернівецького р-ну засновано церковнопарафіяльну школу. 1884 р. вона перейшла у відання Міністерства освіти і була на утриманні місцевого цукрозаводу.

130 років тому (1891) у Вінниці споруджено приміщення для реального училища, переведеного з Могилева-Подільського. У цьому ж році саме при Вінницькому реальному училищі випускник Барського міського училища М. Коцюбинський здав екстерном екзамен на звання народного вчителя. Нині тут, на вул. Соборній, 87, розміщено Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету.

130 років тому (1891) М. Коцюбинський написав оповідання «Харитя», «Ялинка», «П'ятизлотник», повість «На віру», віршовану казку «Завидючий брат».

125 років від дня народження **Якова Матвійовича Шепеля** (1896, с. Вонячин (нині Городище) – 1921), повстанського отамана, українського військового діяча доби визвольних змагань.

125 років тому (1896) у с. Педоси Погребищенського р-ну побудований водяний млин, який працює і тепер.

125 років тому (1896) було відкрито КНЗ «Загальноосвітня школа I–III ступенів № 2 Козятинської міської ради Вінницької області».

120 років тому (1901) розпочалася розробка Глуховецького родовища каоліну (Козятин. р-н), хоча саме родовище відоме з 1896 р. Воно має одне з найбільших покладів каоліну в Європі. Завдяки гарним ливарним особливостям, текучості, незначному вмісту коагулянтів і різноманітних солей, стабільному грануло-метричному складу каолін Глуховецького родовища є найбільш прийнятним для виробництва санітарних керамічних виробів.

110 років тому (1911) в Подільській губернії були започатковані земства.

110 років тому (1911) у м. Вінниця за проєктом міського архітектора Г. Г. Артинова в стилі еkleктичного модерну було збудовано:

- будинок так званої «Білої зали» – приміщення Міської Думи. Нині тут розміщується Торгово-промислова палата.

- приміщення міського театру, де нині розміщується Вінницький обласний академічний український музично-драматичний театр ім. М. Садовського.

110 років тому (1911) у м. Вінниця відкрито ілюзіон інженера-механіка Гавриїла Ізвєкова «Електро-Біограф»; ілюзіон «Амбрось» (згодом називався «Театр мініатюр», «Ампір», «Червоні крила»). Його організаторами були Є. Добржанська, К. Ловицький. Демонстрування фільмів в ілюзіоні супроводжувалося грою на скрипці. Нині це – кінотеатр «Родина».

110 років тому (1911) Київським відділенням російського товариства «Всеобщей кампанії електричества» у Вінниці було споруджено електростанцію.

110 років тому (1911) в м. Іллінці створено народний театр.

100-ті роковини Голодомору 1921–1923 років в Україні.

100 років тому (1921) І. Ч. Зборовський заснував Бершадський краєзнавчий музей. Внаслідок реорганізації музейної мережі в 1924 р. його ліквідували. 1976 р. музей відновлено. Фонди закладу нараховують близько 3 тис. предметів. Щорічно його експозиції оглядають понад 10 тис. відвідувачів. Тут відбувається акція «Подаруй музею експонат», діє клуб «Краєзнавець».

100 років тому (1921) у Вінниці був відкритий центральний показовий робітничий клуб. При ньому працювали театральна, літературна, хорова студії та студія живопису.

100 років тому (1921) у Вінниці почали виходити газети «Вісті», «Червоне село», «Рабоче-крестьянская газета», журнал «Пролетарська освіта».

100 років тому (1921) в Ямполі створена перша промислова артіль «Пролетар».

90 років (1931) з часу відкриття бібліотеки в с. Марківка Томашпільського р-ну.

90 років (1931) з часу заснування садівничого господарства в с. Шипинки Барського р-ну, нині ТОВ «Агрокомплекс «Вінниччина»».

90 років тому (1931) на базі лікарні імені М. І. Пирогова було створено філіал Всеукраїнського заочного медичного інституту.

90 років тому (1931) у Вінниці було створено міськторг, почала формуватися мережа державної торгівлі.

90 років тому (1931) були створені Уланівська (Хмільниц. р-н), Чернівецька машино-тракторні станції (МТС).

90 років тому (1931) для увічнення пам'яті письменника-земляка М. Коцюбинського у Вінниці відкрито новий звуковий кінотеатр його імені на 750 місць. Автор проєкту – архітектор Риков.

90 років тому (1931) в приміщенні колишньої Немирівської гімназії відкрито педагогічний технікум. Діяв до 1969 р.

90 років тому (1931) заснована Томашпільська друкарня (за словами колишніх працівників). Згодом на деякий час було припинено її функціонування. Відновила роботу друкарня в 1954 р.

90 років тому (1931) вийшли перші номери газет ряду районів: Барського (нині «Подільський край»), Калинівського (нині «Прапор перемоги»), Крижопільського (нині «Сільські новини»), Мурованокриловецького (нині «Наше Придністров'я»), Немирівського (нині «Прибузькі новини»), Теплицького (нині «Вісті Тепличчини»), Томашпільського (нині «Томашпільський вісник»), Чечельницького (нині «Чечельницький вісник»), Шаргородського (нині «Шаргородщина»).

85 років тому (1936) вийшов перший номер вінницької районної газети, нині регіональної газети «Подільська зоря».

75 років з початку Голодомору в Україні 1946–1947 рр., який охопив і Вінниччину. Масовий голод (третій голодомор), який улаштувала народам СРСР російсько-більшовицька (комуністична) диктатура, був спричинений не так повоєнним неврожаєм, як спланованою акцією сталінського Політбюро з метою забрати в селян залишки зерна та продати чи подарувати його братнім режимам у соціалістичному таборі.

75 років тому (1946) була заснована Вузлова клінічна лікарня станції Вінниця наказом начальника Південно-Західної залізниці. З 2017 р. реорганізована в Університетську клініку шляхом приєднання до ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

75 років тому (1946) було засновано Барську районну бібліотеку, Крижопільську центральну районну бібліотеку, Гайсинську, Козятинську районні бібліотеки для дітей, сільську бібліотеку с. Стіна Томашпільського р-ну.

75 років тому (1946) чавуноливарний завод у м. Хмільник реорганізовано в машинобудівний, нині ПАТ «Хмільниксільмаш». Продукція підприємства: розкидачі міндобрив, борони, культиватори, агрегати комбіновані.

75 років тому (1946) став до ладу Турбівський склоробний завод (Липовецький р-н), зараз не працює.

75 років тому (1946) відкрито факультет фізвиховання Вінницького педінституту (нині Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського).

70 років тому (1951) став до ладу Гніванський ремонтно-підшипниковий завод (нині дочірнє підприємство ВАТ «Гніванський підшипниковий завод» – «Гніванські підшипники»). Виробляє підшипники, зубчасті передачі, елементи механічних передач та приводів. Експортує товари в Білорусь, Польщу.

70 років тому (1951) засновано Липовецьку, Мурованокуріловецьку районні бібліотеки для дітей, бібліотеку ім. лікаря Л. І. Малиновського Вінницької обласної клінічної лікарні ім. М. І. Пирогова.

60 років тому (1961) було відкрито заклад «Навчально-виховний комплекс: середня загальноосвітня школа I–III ступенів – гімназія № 30 ім. Тараса Шевченка м. Вінниця».

60 років тому (1961) у Вінниці було закладено Свердловський житловий масив.

60 років тому (1961) розпочав роботу Вінницький радіоламповий завод. У кінці дев'яностих поступово зупинив роботу й лише у 2008 р. був юридично визнаний як закритий.

60 років тому (1961) відкрито Могилів-Подільський приладобудівний завод (нині відкрите акціонерне товариство «Могилів-Подільський приладобудівний завод»).

50 років тому (1971) у м. Вінниця споруджено пам'ятник М. І. Пирогову (скульптори – М. Дерегус, Л. Сабанєєва).

50 років тому (1971) у Вінниці на базі ПТУ № 11 було створено заклад «Вище професійне училище № 11 м. Вінниця». Попередні назви навчального закладу: Філія Вінницького ПТУ № 4, Технічне училище № 3. Напрямки навчання: електротехніка, електромеханіка, інформатика, обчислювальна техніка, ІТ-технології, менеджмент, адміністрування, транспорт, машинобудування, логістика.

50 років тому (1971) відновлено історичний факультет Вінницького педінституту (нині факультет історії, права і публічного управління Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського).

50 років (1971) з часу заснування Крижопільського молокозаводу (нині Крижопільська філія ТОВ «Терра Фуд» (з 2005 р.) – потужний виробник твердих сортів сиру).

СІЧЕНЬ

1 75 років від дня народження **Раїси Петрівни Піскун** (01.01.1946, с. Пагурці Хмільниц. р-ну), вченого в галузі медичної біології, доктора біологічних наук, професора, заслуженого працівника освіти України. Член спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій, редакційної ради фахового журналу «Вісник Вінницького національного медичного університету». Автор (співавтор) 30 методичних і навчальних посібників, збірників тестів і задач, 218 наукових статей.

• 70 років тому народився **Микола Никифорович Дорош** (01.01.1951, с. Воронівці Хмільниц. р-ну), педагог, історик, письменник, краєзнавець, член Національної спілки журналістів та Національної спілки краєзнавців України, відмінник освіти України, почесний краєзнавець України, почесний громадянин Хмільницького району, почесний житель с. Уланів, член Вінницького обласного літературно-мистецького об'єднання імені Василя Стуса, літературно-мистецького клубу «Золота троянда» у м. Хмільник. Микола Дорош – співавтор книг та альманахів, автор численних власних поетичних збірок.

2 180 років від дня народження **Костянтина Петровича Михальчука** (02.01.1841, с. Зозулинці, тепер Козятин. р-ну – 20.04.1914, м. Київ), українського мовознавця-діалектолога, етнографа, громадського діяча. Основоположник української діалектології. Досліджував проблеми української діалектології, історії української мови, українського правопису, методології лінгвістики. В етнографічних та мовознавчих працях К. П. Михальчука широко представлено подільський регіон.

5 140 років від дня народження **Павла Степановича Мельника** (05.01.1881, с. Балин Літин. р-ну – 07.01.1961, с. Горбівці Літин. р-ну), вчителя, талановитого художника, музиканта, організатора першого в Літинському районі жіночого духового оркестру, селекціонера.

6 День народження **Степана Васильовича Руданського** (06.01.1834, с. Хомутиці, нині Калинів. р-ну – 03.05.1873, м. Ялта), українського поета-класика, перекладача, фольклориста, громадського діяча. На Вінниччині щорічно проводяться заходи з вшанування пам'яті нашого славетного земляка. Починаючи з 1981 р., на його батьківщині, в с. Хомутиці, проходить щорічне районне свято сатири і гумору. Обласне свято ім. С. Руданського проводиться раз на два роки. Один раз на 5 років у м. Калинівка проходить Всеукраїнське літературно-мистецьке свято ім. С. Руданського. 1994 року засновано Всеукраїнську літературно-мистецьку премію його імені. З ініціативи відомого гумориста-сатирика А. Гарматюка в березні 1998 р. створено громадське творче об'єднання – Вінницький курінь гумористів ім. С. Руданського.

• День народження **Василя Семеновича Стуса** (06.01.1938, с. Рахнівка Гайсин. р-ну – 04.09.1985, с. Кучино Чусовського р-ну Перм. обл., РФ, перепохов. 19.11.1989 в Києві), українського поета, прозаїка, критика та літературознавця, перекладача, правозахисника, лауреата Державної премії України ім. Тараса Шевченка (1991, посмертно), Героя України (2005, посмертно). Твори Стуса введено до шкільної програми української літератури. У с. Рахнівка йому відкрито меморіальну дошку й пам'ятник. З 1989 р. на Вінниччині в січні щорічно проводять Стусівські читання. На початку вересня вшанування пам'яті В. Стуса відбувається біля пам'ятника, встановленого на майдані його імені (2002, Вінниця). У 2012 р. засновано премію імені Василя Стуса «Патріот України». Його ім'я присвоєно Донецькому національному університету, який у зв'язку з подіями російсько-української війни на Сході України нині працює у м. Вінниця.

- 80 років тому народилася **Ганна Танасівна Чубач** (06.01.1941, с. Плоске Мурованоктуриловец. р-ну – 19.02.2019), українська поетеса, визначна громадська діячка, заслужений діяч мистецтв України, член НСПУ (з 1971). Працювала в редакціях газети «Літературна Україна» та журналу «Дніпро». Авторка понад 60 книжок, близько 200 естрадних пісень. Кілька книг поетеси адресовані дітям. Лауреат премій імені Павла Усенка, Євгена Гуцала, Анатолія Бортняка, Марусі Чурай, Лесі Українки, Міжнародної премії «Дружба». На Поділлі поетесу називають «Подільською журавкою».

- 75 років від дня народження **Анатолія Івановича Маліванчука** (06.01.1946, м. Шаргород), майстра спорту міжнародного класу з більярдного спорту, «Короля більярду», чемпіона СРСР з більярдного спорту по «Московській піраміді», семикратного чемпіона України, призера понад 40 змагань з більярдного спорту. Він виявився найкращим у Чемпіонаті Європи 2008 р. серед 47 учасників – ветеранів більярдного спорту з 7 країн світу. І сьогодні А. І. Маліванчук є більярдистом України № 1. Проживає в Шаргороді.

9 100 років тому народилася **Лариса (Ляля) Степанівна Ратушна** (09.01.1921, смт Тиврів – 18.03.1944, м. Вінниця), зв'язкова антифашистського підпілля у Вінниці, Герой Радянського Союзу (посмертно).

10 125 років тому народився **Борис Соломонович Шкляр** (10.01.1896, Борисів Мінської губернії, Білорусь – 1961, м. Вінниця), український лікар, учений, педагог, професор Вінницького медінституту (1941), засновник терапевтичної школи. Засновник і завідувач кафедри пропедевтичної терапії Вінницького медичного інституту (1934–1941). Брав участь у забезпеченні евакуації цього навчального закладу (1941). Автор 67 наукових праць, низки монографій та навчальних посібників. Підручник «Діагностика внутрішніх хвороб» витримав 6 видань і дотепер залишається одним із найкращих для вивчення пропедевтики – основ клінічної грамотності кожного лікаря. Під керівництвом Б. С. Шклера захищено 15 кандидатських та докторських дисертацій, виконано і надруковано понад 120 наукових праць. У м. Вінниця на будинку, де жив учений, встановлено меморіальну дошку його пам'яті.

- 85 років тому народився **Микола Федорович Шпортун** (10.01.1936, с. Пісочин Липовец. р-ну), культуролог, організатор і діяч культури на Вінниччині, заслужений працівник культури України (1993).

13 80 років від дня народження **Ганни Леонтіївни Волошенюк (Галини Касіяненко)** (13.01.1941, с. Ометинці Немирів. р-ну), педагога, журналіста, фольклориста, краєзнавця. Закінчила Вінницький державний педагогічний інститут. Понад 20 років працювала у Вінницькому обласному товаристві охорони природи, згодом у вінницьких ЗМІ. Активно популяризує в пресі творчі здобутки відомих фольклористів, народних майстрів, митців області, зокрема Н. Присяжнюк, В. Перепелюка. Суцвіття вінницьких талантів, з якими Г. Волошенюк довелося спілкуватися декілька років, коли працювала у «Вінницькій газеті» та «Вінниччині», представлені у її збірнику «Все – з любові» (Вінниця, 2009).

14 85 років від дня народження **Анатолія Панасовича Гарматюка** (14.01.1936, с. Мигалівці Бар. р-ну – 28.01.2006, м. Вінниця), українського поета, гумориста, сатирика. Член НСПУ (1982). Автор 22 книг, виданих за його життя. Лауреат республіканських літературних премій ім. Степана Олійника (1985) та ім. Микити Годованця (1990), обласної літературної премії ім. Степана Руданського (1994),

міжнародної премії в конкурсі «Байка – 2001». Він – переможець Всеукраїнського конкурсу на кращу байку в 2002 р. Організовував літературні свята в області на честь письменників-земляків С. Руданського, М. Коцюбинського, М. Стельмаха. Твори А. Гарматюка друкували в найпопулярніших українських художніх журналах, газетах, колективних збірниках, окремі з них перекладено багатьма мовами народів світу. Надбання письменника представлене в повному зібранні його творів у 10 томах, що виходить з 2010 р.

15 70 років тому народився **Анатолій Леонідович Загрійчук (отець Анатолій)** (15.01.1951, м. Жмеринка – 08.02.2014, там само), український письменник, священник, педагог. Автор кількох поетичних збірок, в основному філософської та релігійної тематики, роману та прозових творів, у тому числі документально-біографічних, перекладів та інтерпретацій стародруків, краєзнавчих нарисів, віршів для дітей. За життя автора побачили світ два томи «Вибраного» (з анонсованих чотирьох). Член НСПУ (1996).

16 100 років від дня народження **Івана Івановича Зайця** (16.01.1921, с. Рудка Царичан. р-ну Дніпропетров. обл. – 02.07.2007, м. Вінниця), вченого-історика, археолога, краєзнавця, музеєзнавця. Протягом 70-х рр. був директором Вінницького обласного краєзнавчого музею. З 1980 р. працював у Вінницькому державному педагогічному інституті (тепер ВДПУ ім. М. Коцюбинського). Був професором кафедри історії слов'янських народів. Досліджував пам'ятки трипільської культури Східного Поділля. Опублікував близько 100 робіт, зокрема монографію «Трипільська культура на Поділлі». Ветеран Другої світової війни, органів державної безпеки.

22 225 років (22.01.1796) відтоді, як указом Катерини II було затверджено герби повітових міст Брацлавського намісництва: Брацлава, Вінниці, Гайсина, Сквири, Хмільника, Бершаді, Липовця, Літина, Махнівки, Могилева-Подільського, Тульчина, Ямполья. Символіка брацлавських міських гербів 1796 р. відзначалася рисами, загалом характерними для тогочасного гербівництва Правобережжя України.

23 70 років від дня народження **Івана Арсенійовича Боримського** (23.01.1951, с. Софіївка, нині с. Радівка Калинів. р-ну), агронома, заслуженого працівника сільського господарства, директора сільськогосподарського товариства «Промінь» (с. Черепашинці Калинів. р-ну), Героя України (2013).

28 80 років тому народилася **Ольга Леонтіївна Смаглій** (28.01.1941, с. Слобода-Шаргородська Шаргород. р-ну), педагог, відмінник народної освіти УРСР (1983), учитель-методист (1986), заслужений учитель України (2004).

29 190 років тому народилася **Надія Філаретівна фон Мекк** (Фроловська) (29.01.1831–14.01.1894) (в мережі «Інтернет» подано дату за новим стилем 10 лют. – 26 січ.?), російська меценатка, власниця маєтків у м. Браїлів (нині смт) та с. Сьомаки, нині Жмеринського району. Подолянка Н. Ф. фон Мекк своєю безкорисливою допомогою, по суті, врятувала для Росії і всього світу російського композитора П. І. Чайковського. Вона щорічно виплачувала йому субсидію в розмірі шести тисяч карбованців. У її маєтках на Вінниччині впродовж 1878–1888 рр. композитор періодично жив і працював, написав низку прекрасних музичних творів, зокрема оперу «Орлеанська діва», Симфонію № 4, ряд романсів, серед яких – шедевр «Серед шумного бала» та ін. Проте через загадкові обставини композитор і його благодійниця жодного разу не зустрілися особисто. На вшанування пам'яті композитора та його меценатки в Браїлові 1979 р. створено музей.

Щорічно в травні на Вінниччині проводиться Міжнародний музичний фестиваль ім. П. І. Чайковського та Н. Ф. фон Мекк.

30 80 років тому народився **Сергій Григорович Костогриз** (30.01.1941, с. Вовчок Бершад. р-ну), фахівець у галузі механіки, доктор технічних наук (1995), професор (1997), заслужений працівник освіти України. Автор понад 250 наукових, науково-методичних праць, зокрема 4 монографій (у співавторстві), 30 авторських свідоцтв і патентів на винаходи, багато з яких впроваджено у виробництво.

ЛЮТИЙ

1 160 років тому (01.02.1861) в журналі «Основа» (Петербург) було надруковано знаменитий вірш нашого видатного земляка С. Руданського «Повій, вітре, на Вкраїну». Це одна з небагатьох прижиттєвих публікацій класика української літератури, творча доля якого була позначена неухважним ставленням до нього тогочасної літературної громадськості. Лиш по смерті Руданського його ліричний і гумористичний талант було виявлено й належно оцінено. А вірш, у якому глибоко поєднані мотиви туги за коханою дівчиною та рідною Україною, став улюбленим у народі. 1872 р. покладений на музику Людмилою Александровою, він до наших днів вважається одним з найкращих українських романсів.

3 50 років тому народилася **Вікторія Вікторівна Боковець** (03.02.1971, с. Рахни-Лісові Шаргород. району), кандидат економічних наук (2003), доктор економічних наук (2016), професор, професор кафедри менеджменту та адміністрування Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ (з 2018 р.). Автор понад 290 наукових та навчально-методичних праць.

4 275 років тому народився **Тадеуш Костюшко** (04.02.1746, селище Меречовщина у Великому князівстві Литовському, у складі Речі Посполитої, зараз м. Косово, Білорусь – 15.10.1817, Золотурн, Швейцарія), білоруський, польський і американський військовий і політичний діяч, учасник Війни за незалежність США, генерал армії США, національний герой Польщі і США 1794 р. Організатор і керівник польського національно-визвольного повстання, дії якого поширювались і на Вінниччину.

6 100 років тому народився **Микола Пилипович Баленко** (06.02.1921, с. Широка Гребля Вінниц. р-ну – вересень 1994, м. Краснодар, РФ), військовик, Герой Радянського Союзу (18.08.1945). У 1940 р. закінчив Вінницький технікум радянської торгівлі й одночасно аероклуб. У лавах Радянської армії – із 1941 року. Закінчив Борисоглібську авіаційну школу пілотів. 3 листопада 1943 року Микола Пилипович воював на фронтах Другої світової війни. У 1957 році вийшов у відставку у званні майора.

8 125 років тому народився **Всеволод Володимирович Коломацький** (08.02.1896, с. Саражинці Київ. губернії, нині Погребищ. р-ну – 13.02.1980, містечко Румбу, Чехословаччина, нині Чехія), церковний діяч, церковний архітектор, автор проєктів понад 30 православних храмів у Закарпатті та Чехословаччині.

9 75 років від дня народження **Івана Дмитровича Коваля** (09.02.1946, с. Кирнасівка Тульчин. р-ну – 05.02.2000, там само), живописця, художника-самоучки.

14 День народження **Марії Оксентіївни Руденко** (14.02.1915, с. Слобода-Яршівська, нині Могилів-Поділ. р-ну – 14.05.2003, там само), фольклористки, етнографа, краєзнавця, педагога, майстрині народного живопису та витинання. Передала в ІМФЕ АН України записи понад 1000 народних пісень, стільки ж прислів'їв і загадок, 200 казок та легенд, близько 200 повір'їв, чимало народних прикмет, голосінь, небилиць та ін. Частина її фольклорних зібрань увійшла до книг «Ігри та пісні», «Колядки та щедрівки», «Весілля», «Народні оповідання» тощо. Авторка ряду сценаріїв обрядових свят, збрала 54 зразки народної вишивки, розмальовувала хати. Самобутня майстриня паперових витинанок, які були представлені на виставках в Україні та за її межами, відзначені нагородами. Учасниця всеукраїнських та обласних фольклористичних конференцій, ініціатор І Всеукраїнського свята витинанки (1993). Будинок Марії Руденко з численними фольклорно-етнографічними колекціями перетворено на народний музей.

Заслужений працівник культури УРСР (1970), лауреат премії імені П. Чубинського (1992). На її честь Міжнародний центр малих планет при астрофізичному інституті США назвав відкриту кримським астрологом М. Черних зірку – «Горлиця» (за назвою очолюваного нею самодіяльного ансамблю).

20 День Героїв Небесної Сотні (Указ Президента України від 11.02.2015). Пам'ятну дату встановлено з метою гідного вшанування подвигу наших співвітчизників, які віддали своє життя під час Революції гідності (листоп. 2013 р. – лют. 2014 р.), захищаючи ідеали демократії, відстоюючи права і свободи людини, європейське майбутнє України. Згідно з Указом Президента України «Про присвоєння звання Герой України» (№ 890/2014 від 21.11.2014) звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (посмертно) присвоєно загиблим учасникам акцій протесту на Майдані, серед яких вінничани: Валерій Олександрович Брезденюк, Леонід Петрович Полянський, Максим Миколайович Шимко.

Вінничани – Герої Небесної Сотні

Брезденюк Валерій Олександрович (17.06.1963, м. Жмеринка – 18.02.2014, м. Київ, загинув на Майдані), український художник, відомий своїми малюнками на воді. Він єдиний у нашій області, хто писав роботи в незвичній техніці – фарбами на воді. Став переможцем міського конкурсу «Жмеринка має талант», був фіналістом шоу «Україна має талант». Убитий пострілом у спину вночі під час мітингу на Майдані в Києві.

Полянський Леонід Петрович (24.10.1975, м. Жмеринка – 20.02.2014, м. Київ, загинув на Майдані). Працював залізничником у Жмеринці, останні роки мешкав у Києві. Брав активну участь в акціях протесту на Майдані Незалежності. Був членом Самооборони Майдану. 3 грудня 2013 р. належав до Барської роти. Загинув внаслідок вогнепального поранення снайпером у груди. Похований на римо-католицькому цвинтарі у м. Жмеринка.

Шимко Максим Миколайович (21.10.1979, м. Вінниця – 20.02.2014, м. Київ, загинув на Майдані), історик. Учасник Клубу історичної реконструкції «Білий вовк», козак 4-ї сотні Самооборони Майдану. Загинув від кульового поранення снайпером у голову на вулиці Інститутській під час того, як намагався врятувати пораненого. Похований на Центральному міському кладовищі м. Вінниця.

• **Сьома річниця (20.02.2014) початку російської збройної агресії проти України.** Цю дату Верховна Рада визначила як день вторгнення російських військ в Україну. Також саме від цього часу надалі вестиметься відлік тимчасової окупації Криму. Ця неоголошена війна скалічила долі мільйонів людей України: тисячі загиблих, сиріт, переселенців, які вимушено покинули свої домівки; економічні втрати. Своім чорним крилом події на Сході України торкнулися й Вінниччини. Шестеро вінничан-учасників антитерористичної операції (АТО) стали Героями України, п'ятеро з них – посмертно.

Коваленко Юрій Вікторович (16.07.1977, м. Бершадь – 15.07.2014, поблизу села Провалля, Луган. обл., похов. у с. Флорине Бершад. р-ну), український військовик, підполковник. Заступник командира загону спеціального призначення 3-го окремого полку спеціального призначення оперативного командування «Південь» Сухопутних військ Збройних Сил України.

Майборода Дмитро Олександрович (17.04.1980, м. Вінниця (за іншими даними – м. Небіт-Даг, Красновод. обл., Туркменістан) – 14.07.2014, с. Давидо-Микільське Красnodон. р-ну Луган. обл., похов. у м. Вінниця), український військовик, майор. Командир екіпажу літака АН-26 456-ї окремої бригади військово-транспортної авіації Повітряних Сил Збройних Сил України.

Могилко Костянтин Вікторович (27.05.1978, м. Вінниця – 06.06.2014, м. Слов'янськ, Донець. обл., похов. у м. Вінниця), український військовик, підполковник. Командир літака, командир ескадрильї «Блакитна стежа» 15-ї окремої бригади транспортної авіації Повітряних Сил Збройних Сил України.

Пікус Євгеній Михайлович (14.09.1979, м. Вінниця – 25.08.2014, селище Талове, Станично-Луган. р-н, Луган. обл., похов. на Центральному кладовищі м. Вінниця, на Алеї Слави), український військовик, полковник Державної прикордонної служби України.

Семенов В'ячеслав Анатолійович (23.07.1969, м. Жмеринка – 17.02.2015, смт Фащівка, Перевал. р-н, Луган. обл., похов. у м. Жмеринка), старший лейтенант, заступник начальника першої прикордонної застави оперативно-бойової прикордонної комендатури Могилів-Подільського прикордонного загону.

Собко Сергій Станіславович (11.07.1984, смт Літин), український військовик, підполковник Збройних Сил України. Командир 128-ої окремої гірсько-штурмової бригади.

21 120 років від дня народження **Вікторії-Марії Веркентін** (21.02.1901, с. Корделівка, нині Калинів. р-ну – 02.02.1944, Польща), польського лікаря, першої жінки-радіолога у відродженій Польщі після 1918 р. Автор та співавтор 32 наукових праць. Після Другої світової війни була посмертно нагороджена орденом Відродження Польщі. Її іменем названо відділення радіології Вольської лікарні, де вона працювала до війни, а також зал в інституті радіології Медичної академії. Життя Вікторії-Марії Веркентін обірвалося в концентраційному таборі Освенцім. Символічна могила розміщена на лютеранському цвинтарі у Варшаві. У 2011 р. в Польщі були проведені численні заходи з нагоди 110-річчя від дня її народження. 7 листопада 2014 р. в Корделівці Калинівського району відкрито меморіальну дошку на честь уродженки села Вікторії-Марії Веркентін. На території Корделівки збереглися старі будинки цукрового заводу, на одному із яких ще можна розгледіти рік побудови – 1889. За словами старожилів, в одній із будівель могла мешкати на той час сім'я директора заводу Оттона Веркентіна – батька славетної землячки.

23 75 років тому народився **Петро Дем'янович Лежнюк** (23.02.1946, Рівненщина), доктор технічних наук (1996), професор, академік Академії наук вищої освіти України, заслужений діяч науки і техніки України (2015), завідувач кафедри електричних станцій та систем Вінницького національного технічного університету (ВНТУ), дійсний член Всесвітньої асоціації інженерів-електриків і електронників (IEEE), депутат Вінницької міської ради 1990–1994 рр. Під його керівництвом підготовлено понад 30 кандидатів технічних наук. Опублікував 460 наукових робіт (з них – 14 монографій, 16 навчальних посібників), створив ряд принципово нових пристроїв та комплексів програм для ЕОМ.

25 150 років тому народилася **Леся Українка (Лариса Петрівна Косач-Квітка)** (25.02.1871, м. Новоград-Волинський – 01.08.1913, м. Сурамі (Грузія), похована у м. Київ), українська письменниця, літературний критик, перекладачка, громадська діячка. Лесею Українку поєднували з Вінниччиною життєві та творчі зв'язки. У м. Могилів-Подільський мешкала її сестра Ісидора, яка разом з чоловіком Юрієм Борисовим викладала на педагогічних курсах. Поетеса кілька разів гостювала в них, навіть збиралася оселитися там (за її листовним свідченням, лікарі радили важко хворій жінці проживати «не далі на північ, як Могилів-Подільський»). Пізніше тут проживала й мати Лесі Українки – Олена Пчілка та її сестра Ольга. Під час короткочасних гостювань на Поділлі поетеса занотувувала враження від мальовничої природи, записувала зразки народнопісенної творчості. Вона створила один із найкритичніших висловів про наш край: «Красо України, Подолля...».

27 190 років тому народився **Микола Миколайович Ге** (27.02.1831, м. Воронеж (РФ) – 13.04.1894, хутір Іванівський, тепер с. Шевченка Бахмац. р-ну Чернігів. обл.), російський живописець. Його батько, воронезький поміщик, придбав маєток у с. Попелюхи Мурованокуріловецького району, де й провів дитинство та юність майбутній художник. Сюди він приїжджав протягом усього життя. Створив серію колоритних образів подільських і чернігівських селян: «Старий селянин», «Дівчина-українка» тощо; подільські пейзажі.

28 370 років тому (28.02–11.03.1651) на чолі з І. Богуном велася героїчна оборона Вінниці від польського війська, керованого гетьманом Калиновським. Битва під Вінницею була важливою сторінкою в національно-визвольній війні українського народу 1648–1657 рр. під проводом Б. Хмельницького. Ці події відображені на діорамах художників М. І. Ананьєва, П. І. Жигимонта, Г. І. Марченка (1969) у Вінницькому обласному краєзнавчому музеї.

Лютий – березень:

- 115 років (1906) з часу завершення будівництва приміщення **Вінницької міської бібліотеки, нині ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва.**

- 75 років тому (1946) засновано **Вінницький обласний клінічний госпіталь ветеранів війни.** Його створено на базі евакогоспіталю № 5965, що розміщувався в лікувальному корпусі Вінницької обласної психіатричної лікарні ім. акад. О. І. Ющенко, згідно з постановою РНК СРСР від 29.08.1945 р. «Про покращення медичного обслуговування інвалідів Вітчизняної війни». У 1983 р. госпіталь розташувався в спеціально побудованому 4-поверховому лікувальному корпусі. У 2001 р. закінчено будівництво реабілітаційного корпусу госпіталю з харчоблоком, їдальнею та конференц-залом на 250 місць. На даний час у госпіталі розгорнуто 220 ліжок. Профіль ліжок: терапевтичних – 130, неврологічних – 40, хірургічних – 40, очних – 10. У госпіталі працює 45 лікарів та 149 медичних працівників середньої ланки. Усі підрозділи госпіталю обладнані необхідною найсучаснішою лікувально-діагностичною апаратурою. Заклад забезпечує планове стаціонарне оздоровлення інвалідів війни, учасників Другої світової війни, учасників бойових дій, членів сімей загиблих, зокрема в зоні ООС (АТО), та інвалідів-чорнобильців згідно з путівками.

БЕРЕЗЕНЬ

1 День народження **Явдохи Зуїхи** (справж. – Явдоха Микитівна Сивак) (01.03.1855, с. Куцинци, нині Гайсин. р-ну – 19.01.1935, с. Зятківці того ж р-ну), народної співачки, етнографа, носія українського фольклору. З її уст Г. Танцюра записав 1008 народних пісень, близько 400 прислів'їв і приказок, 156 казок, велику кількість загадок і етнографічних матеріалів. 825 крапчиків пісень увійшли до академічного видання «Пісні Явдохи Зуїхи» (1965), виданого за сприяння М. Рильського. Її ім'ям в с. Зятківці названо вулицю, встановлено пам'ятник «Народній пісні жити».

• 70 років від дня народження **Ігоря Івановича Люлі** (01.03.1951, м. Вінниця), лікаря-стоматолога, заслуженого лікаря України. Закінчив Київський медичний інститут (1973), працював стоматологом у Вінницькій міській стоматологічній поліклініці (1975–1979), зав. стоматологічним відділенням 2-ї міської лікарні (1979–1981). З 1981 р. – головний лікар обласної стоматологічної поліклініки та головний стоматолог області. З 1997 р. поліклініка стала відкритим акціонерним товариством. Запровадження ринкових механізмів допомогло не лише вижити в ті скрутні часи, а й значно покращити стоматологічну допомогу пацієнтам, вона була піднята на рівень європейських стандартів. І. І. Люля – член правління Асоціації стоматологів України. Нагороджений Почесною відзнакою «Орден Святої Аполлонії» (13.12.2019).

5 80 років тому народився **Микола Свиридович Рачук** (05.03.1941, с. Вовчинець Козятин. р-ну), український поет, прозаїк, літературознавець, перекладач. Навчався в Київському університеті. З 1972 р. живе і працює в м. Чернівці. Перші вірші писав російською мовою. Василь Симоненко переконав перейти його на рідну мову. Видав низку збірок поезій: «Вишневий промінь», «Сіяч», «Сяйво дзеркального плоду», «Слослов», «Урочища». Заступник керівника робочої групи Чернівецької обласної організації з підготовки обласного «Зводу пам'яток історії та культури України». Член НСПУ (1990).

6 125 років від дня народження **Олександра Степановича Смогоржевського** (06.03.1896, с. Лісові Берлинці, нині Лісове Бар. р-ну – 05.05.1969, м. Київ), українського радянського математика, професора (1938), доктора фізико-математичних наук (1945), заслуженого діяча науки УРСР (1966). Опублікував понад 95 наукових праць (у т. ч. 9 монографій і підручників).

8 260 років від дня народження **Яна Потоцького** (08.03.1761, с. Пиків, нині Калинів. р-ну – 02.12.1815, с. Уладівка Літин. р-ну), польського письменника, історика, сходовознавця, етнографа й археолога, географа, соціолога, публіциста, редактора, видавця, бібліографа, політичного діяча. Мандрівник Європою, Азією. Правнук останнього гетьмана з роду Потоцьких – Юзефа Потоцького. Дитинство провів у родинних маєтках Потоцьких: с. Пиків, с. Уладівка. Освіту здобув у Франції. Час від часу жив у Тульчині. Належав до числа енциклопедично освічених людей свого часу. Автор 24 великих праць з різних галузей знань. Йому належить ґрунтовна праця «Давня історія Поділля» (1805), з якої розпочалося краєзнавче вивчення регіону. 17 жовтня 2014 р. в с. Уладівка Літинського району Яну Потоцькому відкрито пам'ятний знак.

9 День народження **Тараса Григоровича Шевченка** (09.03.1814, с. Моринці, тепер Звенигород. р-ну Черкас. обл. – 10.03.1861, м. Санкт-Петербург, перепохов. у Каневі на Чернечій горі (Черкас. обл.)), українського поета, художника, мислителя. 1846 р. у складі Археографічної комісії подорожував Поділлям. Український шевченкознавець, письменник, перекладач Петро Жур, який жив і працював у Петербурзі, простежив шлях

поета по населених пунктах Вінниччини у своїй монографії «Дума про вогонь: з хроніки життя і творчості Т. Шевченка» (Київ, 1985). За кілька днів Шевченко перетнув Вінниччину з північного сходу на південний захід через поштові станції – Морозівку, Плисків, Брацлав, Шпиків, Джурин, Сербі, Могилів-Подільський, Яришів, Муровані Курилівці. Далі маршрут його проліг до Кам'яця-Подільського. Вінниччина, її природа, люди, історія та культура залишили глибокий слід у творчості Т. Г. Шевченка. Ще в дореволюційні часи на Вінниччині склалася добра традиція відзначати Шевченківські дні як народне свято. 1991 р. на теренах області відбулося Міжнародне літературно-мистецьке свято «В сім'ї вольній, новій». Ім'ям поета названо тепер чимало сіл області, школи, бібліотеки, кінотеатри, вулиці в різних населених пунктах Вінниччини. Майже 20 років тому започатковано проведення традиційного обласного конкурсу читців «Кобзар і Україна», присвяченого пам'яті Т. Шевченка. У навчальних закладах, бібліотеках області щорічно відбуваються різноманітні заходи на пошану пам'яті Великого Кобзаря.

10 160 років з дня смерті **Великого Кобзаря** (09.03.1814–10.03.1861). День вшанування пам'яті Тараса Шевченка, поета, художника, мислителя.

13 75 років тому народився **Степан Данилович Касевич** (13.03.1946, с. Тиманівка Тульчин. р-ну), живописець, член НСХУ (1998). 1974 р. закінчив художньо-графічне відділення Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. Працює в станковому живопису, переважно в жанрах натюрморту, пейзажу, монументального живопису. Учасник обласних, всеукраїнських мистецьких виставок від 1986 р. Персональні виставки – у Бершаді (1997, 2010), Вінниці (2004, 2006). Основні твори: «Рідна сторона», «Відgrimіли бої», «Зима на Поділлі», «А солдат спить вічним сном», «Під мирним небом». Картини художника зберігаються в Міністерстві культури України, вітчизняних та зарубіжних приватних колекціях. Окремі полотна є у Вінницькому обласному художньому та Бершадському краєзнавчому музеях.

15 80 років від дня народження **Федора Володимировича Горбоноса** (15.03.1941, с. Серединка Бершад. р-ну), економіста, доктора економічних наук (2005), професора. Оpubлікував понад 200 науково-методичних робіт. Співавтор 2 підручників з грифом МОН України, 2 посібників, 5 монографій, результати яких знаходять практичне застосування. Під його керівництвом захищено 5 кандидатських дисертацій. Напрями наукової діяльності: проблеми ефективного розвитку аграрного сектору економіки, підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу, вдосконалення економічних взаємовідносин в АПК, кооперація та інтеграція.

16 80 років тому народився **Володимир Маркович Кожухар** (16.03.1941, м. Вінниця), український диригент, народний артист Росії (1985) та України (1993). Ім'я Володимира Кожухаря добре відоме у світі. Як диригент він неодноразово виступав практично в усіх європейських країнах, у США, Канаді, Японії. Преса і музична критика дали високу оцінку творчості нашого земляка.

• 80 років тому народився **Олег Едуардович Васютинський** (16.03.1941, м. Житомир – 13.03.2012, там само), актор Вінницького академічного обласного театру ляльок, заслужений артист України (1996). Від 1981–2010 рр. – актор Вінницького обласного театру ляльок. Виконував переважно характерні ролі. У творчому доробку актора понад 50 ролей, серед яких: Король («Як Козак Короля провчив» Г. Усача), Омелько («За щучим велінням» О. Тараховської), Баба-яга («Гуси-лебеді» Е. Анохіна), Шакал («Сембо» Ю. Єлисеєва), Дамай («Пригоди мисливця Дамая» А. Буртинського), Горан («Маленька Фея» В. Рабадана), Вовк («Кому потрібен Сніговик» В. Лісового).

17 120 років тому народився **Генріх Ілліч Літинський** (17.03.1901, м. Липовець – 26.07.1985, м. Москва), композитор, педагог, професор, теоретик музики радянських часів, заслужений діяч мистецтв Татарської АРСР (1939), Якутської АРСР (1947), РРФСР (1957), Чуваської АРСР (1963), народний артист Якутської АРСР (1964) та Татарської АРСР (1964). У 20-х рр. ХХ ст. працював у м. Вінниця.

21 80 років від дня народження **Афанасія Теофіловича Медражевського** (21.03.1941, с. Баланівка Бершад. р-ну), хорового диригента, заслуженого працівника культури України (1997). Лауреат премій ім. М. Трублаїні та М. Леонтовича.

КВІТЕНЬ

2 90 років тому народився **Володимир Тадейович Вільчинський** (02.04.1931, с. Федорівка Шаргород. р-ну), агроном, заслужений працівник сільського господарства України, Герой Соціалістичної Праці, кавалер трьох орденів Леніна та інших високих відзнак, почесний громадянин Хмільницького району (2003), почесний громадянин Федорівки Шаргородського р-ну. Удостоєний Почесної відзнаки «За заслуги перед Вінниччиною».

4 60 років тому народилася **Тамара Володимирівна Глазунова** (04.04.1961, с. Ворошилівка Тиврів. р-ну), кандидат педагогічних наук (1997), відмінник освіти України, провідний фахівець у галузі методики навчання іноземних мов. З 1984 р. працює у ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського. Автор понад 70 наукових публікацій, значної кількості методичних посібників для вищої школи з методики викладання іноземних мов.

5 80 років від дня народження **Георгія Івановича Степанюка** (05.04.1941, с. Гордіївка Дзержин. р-ну Житомир. обл.), доктора медичних наук (1990), доцента (1983), професора (1992). Відмінник охорони здоров'я. Автор понад 400 наукових праць, більше ніж 40 авторських свідоцтв та патентів СРСР, України та Росії. Співавтор монографій «Вінборон – лікарський засіб з поліфункціональними лікарськими ефектами» (Вінниця, 2007), «Бензофурокаїн в терапії хроніческого генерализированого пародонтита» (Краснодар, 2013), підручника «Фармакологія» (Київ, 2001), навчальних посібників «Фармакологія. Курс лекцій» (1992, 1998, 2005, 2013), «Pharmacology. General prescriptions» (2010), кількох видань методичних рекомендацій з доклінічного вивчення нових лікарських засобів. Нагороджений медалями, грамотами.

9 170 років тому народився **Тор Неве Ланге** (09.04.1851, м. Копенгаген, Данія – 22.02.1915, с. Нападівка, нині Липовец. р-ну, перепохов. у Копенгагені), данський письменник, перекладач, літературознавець.

11 275 років тому (11.04.1746) у Вінниці на Старому місті було завершено спорудження перлини сакрального мистецтва – дерев'яної Свято-Миколаївської (Микольської) церкви. Її засновник – Антон Постельник. Пам'ятку справедливо вважають одним з найкращих зразків подільської народної сакральної архітектури 18 ст. Найбільш цікава її особливість – приземиста галерея по периметру церкви. У XIX ст. під церкву підвели кам'яний фундамент, поруч збудували незвичайну дзвіницю, що більше нагадує оборонну споруду. Перший мурований її ярус характерний для дзвіниць Поділля. Верхні яруси – дерев'яні, каркасної конструкції. Оригінально оздоблена всередині. У народі відома як Козацька церква. У радянські часи в церкві діяв філіал Вінницького краєзнавчого музею. 1970 р. церква та дзвіниця були відреставровані. Нині православний храм Московського патріархату. Як архітектурна цінність оберігається державою.

• 75 років від дня народження **Лариси Павлівни Грінченко** (11.04.1946, с. Мовчани Жмерин. р-ну), педагога, заслуженого працівника освіти України, відмінника освіти України. Депутат Вінницької міської ради (1989–2001). Визнана «Людиною року-2001» м. Вінниця в номінації «Громадський діяч року». Нагороджена грамотами міських та обласних органів влади, Премією Верховної Ради України, Почесною грамотою та нагрудним знаком «Софія Русова» Міністерства освіти і науки України.

14 75 років тому народився **Андрій Володимирович Чебикін** (14.04.1946, м. Гайсин), педагог, художник-графік, професор (1985), ректор Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури (НАОМА) (1989), народний художник України

(1992), дійсний член (академік, 1996), президент Національної академії мистецтв України (1997), лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка (2007). Працює в галузі станкової і книжкової графіки, монументального мистецтва.

15 110 років від дня народження **Трохима Яремовича Гулеватого** (15.04.1911, с. Косанове Гайсин. р-ну – 30.08.2002), Героя Радянського Союзу. У роки Другої світової війни – командир 1-го батальйону 55-ї гвардійської танкової бригади 7-го гвардійського танкового корпусу (3-тя танкова армія, 1-й Український фронт), гвардії капітан. Відзначився 25 квітня 1945 в боях при оточенні та знищенні угруповання противника в Берліні.

- 85 років тому народився **Олег Федорович Черногуз** (15.04.1936, с. Янів, нині Іванів Калинів. р-ну), український прозаїк, журналіст, заслужений діяч мистецтв України (1996), член НСЖУ (1960), НСПУ (1963). Редактор журналів «Перець» та «ВУС». Автор численних книжок гумору та сатири. Свою творчу діяльність він розпочав у редакціях районних газет на Вінниччині. Лауреат премій імені Остапа Вишні, імені Івана Багряного, імені Євгена Плужника, імені Михайла Стельмаха (2006), імені Олеса Гончара родини Воскобійників, конкурсу «Коронація слова», лауреат Нобельської премії за сатиру і гумор, Всеукраїнської літературної премії імені Михайла Коцюбинського (2011), Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Степана Руданського (2013). Лауреат відзнаки «Золотий письменник України» (2012).

- 80 років від дня народження **Михайла Михайловича Мігріна** (15.04.1941, м. Вінниця), живописця, скульптора. У 1974 р. закінчив Московське вище художньо-промислове училище (Строганівське), відділення монументально-декоративного живопису. З 1988 р. – учасник обласних, республіканських та всесоюзних виставок. Мав персональні виставки. Працює в галузі станкового живопису та скульптури. Основні твори: «Скорбота» (1980), «Захист» (1980), «Їхав козак на війноньку» (1995), «Прощання» (1995), «Корабель» (2006), «Пам'ять» (2006), «Погляд» (2007). Член НСХУ (1992). Твори митця зберігаються в приватних вітчизняних та зарубіжних колекціях.

17 70 років від дня народження **Федора Васильовича Бурдиги** (17.04.1951, с. Сосни Літин. р-ну), біофізика, доктора біологічних наук (1989), доцента Ліверпульського університету (Англія). Має наукові дослідження в галузі біохімії, фізіології та фармакології гладеньких м'язів.

19 130 років тому народився **Ілля Якович Штаєрман** (19.04.1891, м. Могилів-Подільський – 24.12.1962, м. Москва), український математик і механік, професор (1924), доктор фізико-математичних наук (1930), член-кореспондент АН УРСР (1939). Автор понад 90 праць з теорії пружності, прикладної математики та будівельної механіки.

20 120 років від дня народження **Леоніда Марковича Венгерова** (20.04.1901, м. Київ – 28.02.1975, м. Одеса), українського літературознавця, доктора філологічних наук, професора. У 1941–1945 рр. брав участь у підпільно-партизанській боротьбі з фашистами на Вінниччині. Протягом 1944–1946 рр. працював у Вінницькому педінституті (1944–1948), за сумісництвом обіймав посаду заступника директора, потім – головного бібліотекаря обласної бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва. У 60–70-х рр. минулого століття викладав у тодішньому Житомирському педагогічному інституті, залишивши помітний слід у його історії.

22 125 років тому народилася **Марія Іванівна Вязьмітіна** (22.04.1896, с. Круподеринці, нині Погребищ. р-ну – 03.04.1994, м. Київ), археолог, мистецтвознавець, сходознавець, кандидат філологічних наук (1922), кандидат історичних наук (1947), лауреат Державної премії УРСР у галузі науки і техніки (1980). Вперше систематизувала та проаналізувала сарматську культуру України, дослідила історію та культуру пізньоскіфського населення Нижнього Дніпра 2 ст. до н. е. – 2 ст. н. е.

24 80 років тому народився **Дмитро Степанович Пічкур** (24.04.1941, с. Розсохуватка, тепер Катеринопіл. р-ну Черкас. обл. – 26.01.2018, там само), поет, журналіст, публіцист. Автор 10 збірок віршів та прози: «Ще так до осені далеко» (1994), «Журавлиний берег» (1997), «Високосне літо» (1998), «Пізній мед» (1999), «Квіти для дружини» (2003), «Скатертину на двох» (2005), «За крок до обрію» (2006), «Жорна» (2011), «Підпалок» (2016), «Ще буде тепло. Акварелі» (2017); публікацій у періодиці, зокрема статей та спогадів про В. Стуса. Окремі твори покладені на музику. Член НСПУ з 2000 р., член НСЖУ.

26 80 років від дня народження **Луїзи Олександрівни Білозерової** (26.04.1941, м. Оренбург, Росія – 22.04.2015, м. Вінниця), журналістки, публіциста, краєзнавця, правозахисника, члена НСЖУ. По закінченні факультету журналістики Львівського державного університету ім. І. Франка працювала в м. Вінниця в редакціях обласних газет, власним кореспондентом газети «Правда України», редактором «Вінпрофінформу». Автор ряду путівників про Вінницю. Досліджувала таємниці Вєрвольфу. Луїза Олександрівна – лауреат обласних журналістських премій ім. К. Гришина та «Золоте перо».

- 35 років тому (26.04.1986) сталася аварія на Чорнобильській АЕС, яка негативно вплинула на екологію та здоров'я населення України, у тому числі Вінниччини.

ТРАВЕНЬ

2 80 років тому народився **Едуард Микитович Гречко** (02.05.1941, с. Василівка Тиврів. р-ну), фахівець у галузі напівпровідникових перетворювачів електромагнітної енергії, доктор технічних наук (1990), професор (1992). Закінчив Київський політехнічний інститут (1967). Відтоді до 1988 р. працював в Інституті електродинаміки АН УРСР, далі – в Інституті проблем енергозбереження (нині Інститут загальної енергетики) НАНУ. Від 1994 р. – професор Вищої інженерної школи (м. Зелена Гура, Польща).

5 80 років тому народився **Іван Петрович Гулько** (05.05.1941, с. Володіївці Бар. р-ну – 13.01.2018), фахівець у галузі садівництва, доктор сільськогосподарських наук (1994), професор (1997). Закінчив Українську сільськогосподарську академію (1975). Працював на дослідних станціях садівництва; завідував кафедрою плодоовочівництва, зберігання та перероблення сільськогосподарської продукції Львівського аграрного університету (1995–2003). Основний напрям наукових досліджень – господарсько-біологічні властивості клонових підщеп яблуні. Одержав 3 авторські свідоцтва на винаходи, опублікував понад 130 наукових статей, у тому числі 3 методики з вивчення клонових підщеп яблуні, 15 навчально-методичних вказівок, 2 навчальні посібники, 2 монографії. Лауреат Премії ім. Л. М. Симиренка АН УРСР (1988).

*7 День народження **Петра Ілліча Чайковського** (07.05.1840, селище при Камсько-Воткінському з-ді Вятської губернії, тепер м. Воткінськ, Удмуртія (РФ) – 06.11.1893, м. Петербург), російського композитора-класика. Його ім'я тісно пов'язане з смт Браїлів – легендарним містом в історії класичної музики. Саме тут під покровительством великої меценатки баронеси Надії фон Мекк розпочався шлях Чайковського до всесвітньої слави. Підтримуючи композитора, вона щорічно виплачувала йому субсидію в розмірі шести тисяч карбованців. Упродовж 1878–1888 рр. П. І. Чайковський періодично жив і працював у її маєтку в м. Браїлів (нині смт) та с. Сьомаки (нині Жмеринського р-ну). Тут він створив низку своїх безсмертних творів, зокрема оперу «Орлеанська діва», Симфонію № 4, ряд романсів, серед яких – шедевр «Серед шумного бала» та ін. На вшанування пам'яті композитора та його меценатки в Браїлові 1979 р. створено музей. У 1993 р. у Браїлові розпочалися музичні асамблеї, присвячені творчості геніального композитора. В обласному центрі щорічно в травні проходить Міжнародний музичний фестиваль ім. П. І. Чайковського та Н. Ф. фон Мекк.*

• 50 років тому (07.05.1971) у смт Вороновиця Вінницького району було засновано Музей авіації ім. О. Можайського, нині це Вороновицький музей історії авіації та космонавтики України. У приміщенні палацу діє також музей кобзарського мистецтва. Центром експозиції є життєвий і творчий шлях відомого кобзаря Володимира Максимовича Перепелюка.

10 70 років тому народився **Микола Миколайович Бичков** (10.05.1951, с. Томашівка Джанкойс. р-ну Крим. обл.), кандидат філософських наук (1985), доцент, доцент кафедри права Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. Автор 100 наукових та навчально-методичних праць.

11 70 років від дня народження **Володимира Тимофійовича Осьмушка** (11.05.1951, с. Попівці Бар. р-ну – 03.12.2019), фотохудожника, заслуженого журналіста України (1995). Протягом 1977–2005 рр. – фотокореспондент газети «Комсомольське плем'я» («Панорама»), далі на такій же посаді в часописі «Вінниччина». Друкувався в республіканській пресі. Учасник та дипломант вітчизняних і міжнародних фотосалонів в

Англії, Бразилії, Гонконгу, Польщі, Румунії, Сінгапурі. Член Вінницького фотоклубу «Обрій». Член НСЖУ (1980), Спілки фотохудожників України. Лауреат творчих конкурсів.

12 180 років тому народився **Станіслав Філіп Якуб Кжижановський** (12.05.1841, Петербург (Росія) – 31.03.1881, м. Варшава (Польща)), польський історик, археолог, колекціонер. 1852–1856 рр. навчався в Немирівській гімназії. Автор праць «Геральдичний словник для допомоги в археологічних пошуках...», «Гульчин», «Костьол П[ресвятої] Д[іви] Марії в Могилеві над Дністром», «Показчик населених пунктів Брацлавського воєводства» та ін. Крім того, у рукописі залишив 6-томне дослідження про Брацлавщину, на жаль, сьогодні втрачене.

13 70 років тому народився **Петро Григорович Гордійчук** (13.05.1951, с. Долиняни Мурованокуриловец. р-ну), український перекладач, журналіст, член НСПУ (1983), лауреат обласної літературної премії ім. М. Трублаїні (1982). Впродовж 2003–2012 рр. – головний редактор літературно-мистецького журналу «Вінницький край». З грудня 2012 р. до квітня 2014 р. – голова Вінницької обласної організації Національної спілки письменників України.

17 (30?) День народження **Федора Григоровича Верещазіна** (17(30?).05.1910, м. Миколаїв – 21.05.1996, м. Вінниця), режисера, заслуженого діяча мистецтв УРСР (1957), народного артиста СРСР (1977), фундатора, головного режисера Вінницького обласного академічного українського музично-драматичного театру ім. М. Садовського (1948–1986 рр.), почесного громадянина м. Вінниця. Створив понад 120 вистав за п'єсами сучасної та класичної вітчизняної, зарубіжної драматургії. Відкрив у драматургії імена М. Зарудного, І. Стаднюка, В. Колодного. На фасаді театру встановлено меморіальну дошку на вшанування пам'яті митця. Поруч пролягає вулиця його імені.

19 60 років тому (19.05.1961) було відкрито санаторій «Хмільник» – оздоровницю профспілок. Перші забудови розпочато з 18 квітня 1958 р. за участю в. о. головного лікаря Омельченка Андрія Іларіоновича. Медична база продовжує свій активний розвиток і вже 4 квітня 1961 р. (відповідно до наказу Секретаріату Української Республіканської Ради Профспілок) пансіонат з курортною поліклінікою «Хмільник» набуває статус санаторію. Початок роботи санаторію «Хмільник» пов'язаний з іменем Трачука Броніслава Тимофійовича, який очолював заклад з 1 лютого по 17 листопада 1961 р. За короткий час санаторій «Хмільник» стає знаним не лише в Україні, але й за її межами. У 90-ті оздоровницю реорганізовано на багатопрофільну. Створено відділення нетрадиційної медицини, діабетичне відділення та реабілітаційні відділення – для хворих після інсульту. У серпні 2000 р. санаторію надано статус клінічного. Профспілковий санаторій «Хмільник» є базою для підготовки студентів Вінницького медуніверситету. Сьогодні це потужний лікувально-оздоровчий та реабілітаційний заклад на 750 місць, у якому щорічно оздоровлюється близько 12 тисяч людей. Нині очільником санаторію є кандидат медичних наук, доцент, заслужений лікар України Галаченко Олександр Олександрович.

20 80 років від дня народження **Валентини Володимирівни Дятчук** (20.05.1941, с. Курашівці, тепер Мурованокуриловец. р-ну), мовознавця, літературознавця, перекладача, кандидата філологічних наук (1979), доцента Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого. З 1967 р. працювала в Інституті мовознавства ім. О. Потебні НАН України. Має наукові дослідження в галузі

української лексикології та лексикографії, стилістики, культури мови, мови творів українських письменників. Друкується з 1965 р. Співатор видань багатьох словників української мови. Брала участь у підготовці і виданні «Словника української мови» в 11 томах (1970–1980). Член Спілки театральних діячів України з 1989 р.

21 590 років (1431) з часу появи першої письмової згадки про Літин у Грамоті великого князя Свидригайла. З 21 травня 2001 р. в Літині щорічно відзначають День міста.

21–25 30 років тому (1991) на Вінниччині відбулося Міжнародне літературно-мистецьке свято «В сім'ї вольній, новій», приурочене до дня перепоховання Тараса Шевченка (22.05.1961). Його учасниками були письменники Ю. Мушкетик, О. Черногуз, Б. Олійник, Г. Чубач, В. Забаштанський, майже всі вінницькі письменники, діаспорні майстри слова з Канади (Яр Славутич), Австралії (Дмитро Нитченко), США (Тетяна та Омелян Антоновичі), Болгарії (І. Висоцький), представники азербайджанської, вірменської, російської, узбецької та інших літератур. Найкращі мистецькі колективи Вінниччини озвучили масові заходи в облмуздрамтеатрі, на стадіоні, в будинках культури, бібліотеках, навчальних закладах міста та області. Проведене ще за часів радянської влади, свято акумулювало драматизм боротьби Шевченкової національної ідеї проти великодержавницької політики місцевої влади, проти фальшивого трактування виразу «В сім'ї вольній, новій» – як непорушного СРСР, що невдовзі таки розпався.

23 80 років від дня народження **Анатолія Григоровича Гончара (Анат Згар)** (23.05.1941, с. Селище, Літин. р-ну), журналіста, письменника, краєзнавця, члена НСЖУ, заслуженого журналіста України (2000), почесного громадянина територіальної громади с. Селище. Темою досліджень і творчості стала афганська кампанія 1979–1989 рр., упорядкування відомостей і збереження пам'яті про земляків-подолян з бойовим досвідом Афганістану. Автор низки книг: «Чорний тюльпан», «Авіатори», «Повірка, або «Афганці» Вінниці», «Витоки, Селище та селищани» та інших. Переможець багатьох творчих журналістських та письменницьких конкурсів. Лауреат Вінницької обласної журналістської премії імені Костянтина Гришина (1998) за книгу «Чорний тюльпан»; Вінницької обласної журналістської премії імені Олександра Гетьмана (2010); Літературно-мистецької премії «Кришталева вишня» (2010) за книгу «Коріння, або Ми – діти України». Має відзнаку НСЖУ «Золоте перо» (2010); державні, урядові та відомчі нагороди за роки військової служби.

24 День народження **Михайла Панасовича Стельмаха** (24.05.1912, с. Дяківці, нині Літин. р-ну – 27.09.1983, м. Київ), українського поета, прозаїка, драматурга, громадського діяча, академіка АН УРСР, Героя Соціалістичної Праці, лауреата Державної премії України ім. Тараса Шевченка (1981), члена СПУ (1940). На батьківщині письменника 1989 р. відкрито бібліотеку-музей його імені. Щорічно проводяться літературно-мистецькі свята й дні пам'яті Михайла та Ярослава (сина) Стельмахів. Засновано Літературну премію імені Михайла Стельмаха (2006).

• 75 років від дня народження **Олександра Олександровича Філіна** (24.05.1946, м. Вінниця – 11.05.2020, м. Вінниця), поета, прозаїка, члена НСЖУ (1993), відомого знавця вінницьких старожитностей. З 1984 р. був одним із ініціаторів створення на Вінниччині громадської природоохоронної та краєзнавчої експедиції «Поділля». Особливо багато писав Олександр про історію м. Вінниця, він був її великим знавцем, відроджував призабуті імена прозаїків та поетів В. Прилипка, Ю. Аптекмана, дружини академіка О. Ющенко Стефанії Караскевич-Ющенко, княгині Марії Щербатової, полководця Першої світової війни генерала О. Брусилова, легендарного у Вінниці хореографа 50–70-х років минулого століття Моню Шустера. Поетичний доробок

складається з кількох збірок ліричних віршів, поем, мініатюр, невеличких есе з історії Вінниці. У 1998 р. був співавтором унікального альбому поштових листівок з історії Вінниці кінця 19-го – початку 20-го ст. О. О. Філін відзначений преміями імені О. Гетьмана (2003), «Золоте перо» (2004), «Журналіст року» (2006).

- 75 років тому народився **Юрій Миколайович Фурман** (24.05.1946, м. Тростянець Тростянец. р-ну), кандидат медичних наук (1973), доктор біологічних наук (2003), професор, завідувач кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання і фізичної реабілітації ВДПУ ім. М. Коцюбинського, відмінник освіти України (2004). Закінчив Вінницький державний медичний університет імені М. І. Пирогова (1970 р.). Член спеціалізованих вчених рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій Національного університету фізичного виховання і спорту України, а також Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова. Підготував 15 кандидатів наук: 12 кандидатів наук з фізичного виховання і спорту та 3 кандидати біологічних наук. Автор понад 200 наукових публікацій, з яких 5 монографій та 4 авторських свідоцтва.

29 75 років тому народився **Юрій Іванович Кізімов** (29.05.1946, селище Посьет, Примор. край, РФ), художник-графік, член НСХУ (1989). 1973 р. закінчив відділення художнього оформлення тканин та виробів з них Московського технологічного інституту. Працює в жанрі живопису, графіки, гобелену, декоративно-прикладного мистецтва. Учасник обласних (з 1973), республіканських (1978), всесоюзних (1978, 1980, 1982) виставок. Персональні виставки: м. Тульчин (2000), Національний історичний музей, м. Київ (2001), м. Вінниця (2003). Основні твори – гобелени «Місто над Бугом» (1985), «Свято врожаю» (1987), «Шаргород – земля Подільська» (1990), «Квітне земля» (1995), «Очікування» (2010), «Мамині крила» (2010). Твори митця зберігаються у Вінницькому обласному художньому музеї, Шаргородській картинній галереї, Музеї книги (м. Тульчин), у вітчизняних та зарубіжних приватних колекціях. Мешкає у Вінниці.

Цього місяця виповнюється:

- 100 років з часу створення санаторію «Авангард» (травень 1921). У травні 1921 року на базі маєтку княгині М. Г. Щербатової було створено перший в Україні санаторій для відпочинку жителів Подільської губернії. Варто зазначити, що того часу існувало лише чотири подібних заклади. Новостворений санаторій мав всесоюзне значення й перебував у республіканському підпорядкуванні. З березня 1944 року в палаці був військовий шпиталь з санаторним відділенням. Після закриття шпиталю закладу було повернуто статус санаторію. З 1947 року – це знову будинок відпочинку, який проіснував до 1989 року, коли оздоровниця втретє стала санаторієм. Майже 40 років оздоровницю очолював та розбудовував почесний громадянин міста Немирова – Михайло Наумович Мостовий. Сьогодні ДП «Клінічний санаторій “Авангард”» ЗАТ «Укрпрофоздоровниця» – це багатопрофільний лікувально-оздоровчий та реабілітаційний заклад цілорічного функціонування реабілітації хворих з хронічними неспецифічними захворюваннями органів дихання, з патологією статеві сфери і порушеннями репродуктивної функції. Має дитяче реабілітаційне відділення, де можуть перебувати діти разом з батьками.

Цієї весни виповнюється:

- 110 років (1911) з часу заснування народного самодіяльного театру при районному будинку культури м. Іллінці. Навесні 1911 р. передова молодь місцевої цукроварні організувала драматичний гурток, яким керували І. Саковський і О. Овдєнко. Довгий час на самодіяльній сцені працював відомий артист І. І. Садовський. Спочатку

були одноактні п'єси, водевілі, згодом великі драматичні твори: «Платон Кречет», «В степах України», «Загибель ескадри», «Правда» О. Корнійчука, «Павлинка» Я. Купали та багато інших. У 1962 р. за постановку режисером І. Задорожним п'єс «Фата Моргана» та «День народження» театру присвоєно звання народного. 1971 р. – у театрі новий режисер О. Федосов. Його постановки: «Вовчиха» О. Кобилянської, «Гілея», «Таке довге-довге літо» М. Зарудного, «Іменем землі і сонця» І. Друце, «Мати-наймичка» І. Тогобочного за Т. Шевченком, «Безталанна» І. Карпенка-Карого та багато інших – мали великий успіх, а колектив удостоювався високих нагород, завойовував золоті, срібні й бронзові медалі на фестивалях народних талантів. Зараз народним аматорським театром керує А. В. Глушук.

ЧЕРВЕНЬ

1 90 років тому народилася **Марія Федорівна Гавриш** (01.06.1931, м. Вінниця – 10.11.2001, м. Київ), спортсменка (плавання). Чемпіонка СРСР 1946, 1951, 1952 рр. Учасниця XV Олімпійських ігор (Гельсінкі, 1952). Одинадцять років виступала в складі збірної СРСР. 14 разів перевищувала рекорди СРСР. Багаторазова чемпіонка та рекордсменка України. Переможниця багатьох міжнародних змагань. Майстер спорту. Виступала за спортивне товариство «Динамо».

5 75 років тому народився **Борис Володимирович Михайловський** (05.06.1946, м. Ямпіль), педагог, відмінник освіти УРСР (1987), заслужений працівник народної освіти України (1992). За роки діяльності Б. В. Михайловського відкрито 5 нових шкіл. Згодом він завідував кабінетом школознавства Вінницького обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників (2001–2002), працював начальником управління освіти і науки Вінницької облдержадміністрації (2002–2006). З 2006 р. – заступник директора Вінницького будівельного технікуму. Неодноразово був

нагороджений грамотами Міністерства освіти і науки України та обласної державної адміністрації.

6 80 років від дня народження **Анатолія Миколайовича Овчарука** (06.06.1941, с. Березівка Бершад. р-ну), ученого в галузі металургії, доктора технічних наук (1997), професора (1998), академіка ВШ АНУ (2006). Лауреат Державних премій України у галузі науки і техніки (1988, 1998), премії ім. Ярослава Мудрого (2006). Постійно підтримує зв'язки із земляками.

7 135 років тому народився **Костянтин Віталійович Широцький (Шероцький)** (псевдонім К. Ладиженко) (07.06(26.05).1886, с. Вільшанка-Бершадська Ольгопільського повіту, нині Крижопільського р-ну – 13.09.1919, с. Білоусівка Тульчинського р-ну), український мистецтвознавець, етнограф, фольклорист, краєзнавець, професор (з 1917 р.).

10 120 років тому народився **Гнат Трохимович Танцюра** (10.06.1901, с. Зятківці, нині Гайсинського р-ну – 12.11.1962, м. Гайсин), фольклорист, етнограф, педагог, краєзнавець Поділля. Закінчив Зятковоцьку семилітню трудову школу, педагогічні курси в м. Гайсин, заочно Вінницький інститут соціального виховання (1933). Викладав українську мову та літературу в школах сіл Клебань Тульчинського району, Зятківці Гайсинського району та м. Гайсин. Понад 40 років свого життя присвятив науковій діяльності. Він записав, упорядкував за темами близько п'яти тисяч пісень, 929 казок, легенд та анекдотів, 1536 прислів'їв та приказок, 615 загадок, 144 танці, сотні замовлянь, голосінь, повір'їв, рецептів народної медицини, народних прикмет, понад 200 записів дитячого фольклору. Створив монографію «Весілля в селі Зятківцях» (800 пісень, 144 танці) і двотомну працю «Історія села Зятківці». Увесь його творчий доробок зберігається в окремому фонді Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії Академії наук України й чекає подальшого дослідження. Найбільш плідною була 12-річна праця вченого з народною співачкою Я. М. Сивак (Явдоха Зуїха). У Гайсинському районі щорічно проводиться обласне свято фольклору ім. Г. Танцюри, з 2001 р. кожні 5 років у червні – Всеукраїнський фестиваль-конкурс автентичних колективів на приз Г. Танцюри. 10 березня 1990 р. у м. Гайсин було урочисто відкрито його музей-садибу.

• 90 років тому народився **Степан Михайлович Литвин** (10.06.1931, с. Головчинці, тепер Кармалюкове Жмеринського р-ну), український поет, перекладач, видавець, журналіст. Лауреат літературної премії ім. В. Сосюри (1997). Член СПУ (1959). Член СЖУ (1972).

11 85 років від дня народження **Олексія Івановича Порошенка** (11.06.1936, с. Саф'яни Ізмаїльського р-ну Одеської обл. – 16.06.2020), українського господарника, політичного діяча, новатора сільськогосподарського виробництва, заслуженого працівника сільськогосподарства України (2001), Героя України (2009), депутата Вінницької обласної Ради (2006–2010).

12 70 років тому народився **Юрій Іванович Костенко** (12.06.1951, с. Нова Ободівка, нині Тростянецького р-ну), український політичний діяч, кандидат технічних наук (1986). Один із засновників Народного Руху України (за перебудову) (з 1989). Протягом 1998–1999 рр. був заступником голови НРУ, а в 1999–2003 рр. – головою Українського Народного Руху. 2003–2013 – голова Української народної партії. Член Всесвітньої академії мистецтв і науки. Майстер спорту з альпінізму. Автор понад 35 наукових робіт.

20 100 років тому народилася **Ганна Йосипівна Ланда** (20.06.1921, м. Вінниця – 24.12.2000, там само), український мистецтвознавець, культурно-освітня діячка.

У повоєнний період вона, працюючи у Вінницькій обласній філармонії, була засновником просвітницької діяльності закладу, віддала цій роботі 35 років свого життя (1950–1985). На її особистому творчому рахунку було 7 тисяч концертів на 144 теми. 25 років вона була членом художньої ради філармонії. Нагороджена багатьма грамотами та медалями. Ганна Йосипівна заклала підвалини музичного абонементу школяра, який починався на базі Вінницького органного залу. Її життєве кредо: «З музики жити неможливо, треба жити нею».

22 80 років з початку подій Другої світової війни на території Вінниччини (22.06.1941).

• 80 років тому народився **Петро Трохимович Саблук** (22.06.1941, с. Потоки Жмерин. р-ну), доктор економічних наук (1990), професор (1992), академік УААН (1993), заслужений діяч науки і техніки України (1993), Герой України (2004). Оpubлікував понад 1000 наукових праць. Він автор і співавтор понад 300 монографій, брошур, рекомендацій. Під його керівництвом захищено 38 докторів і 59 кандидатів економічних наук, з яких 4 – дійсні члени (академіки) НААН, 3 – члени-кореспонденти НААН та 1 – іноземний член НААН. Наш земляк сформував сучасну наукову школу економістів-аграрників ринкового спрямування. Один із організаторів і головний редактор міжнародного науково-виробничого журналу «Економіка АПК». Нагороджений орденами та медалями.

23 75 років від дня народження **Леоніда Мойсейовича Булата** (23.06.1946, с. Довжок Ямпіл. р-ну), лікаря-педіатра, доктора медичних наук (1994), доцента (1995), професора (2001), відмінника охорони здоров'я. Випускник Вінницького медичного інституту (1975). Кілька років працював у Літинській районній лікарні. З 1977 р. – робота у Вінницькому медичному інституті: від клінічного ординатора до завідувача кафедри пропедевтики дитячих захворювань та догляду за хворими дітьми ВНМУ ім. М. І. Пирогова (від 1996 р.). Основні напрями наукових досліджень: діагностика і немедикаментозна терапія органів дихання й травлення у дітей, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС. Автор численних наукових праць, раціоналізаторських пропозицій. Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

24 60 років тому народилася **Ольга Михайлівна Ткачук** (24.06.1961, с. Сокіл Південно-Сахалін. р-ну Сахалін. обл. РФ), кандидат економічних наук (1993), доктор економічних наук (2009), професор, професор кафедри економіки та міжнародних відносин Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ (2015). Автор понад 200 наукових та навчально-методичних праць.

27 90 років від дня народження **Валентини Костянтинівни Серкової** (27.06.1931, с. Жуково Дубровс. р-ну Брян. обл. (Росія)), лікаря-нефролога, доцента (1977), доктора медичних наук (1987), професора (1989), заслуженого діяча науки і техніки України (2003), відмінника охорони здоров'я України, відмінника освіти України. Автор понад 500 публікацій, зокрема 10 монографій, 2 підручників та 12 навчальних посібників. Під її керівництвом захищено 34 кандидатських та 4 докторських дисертації. Створила вінницьку наукову школу нефрологів. Наукові дослідження: проблеми внутрішніх хвороб, клінічна кардіологія. За свою працю відзначена багатьма нагородами. У 2011 р. Указом Президента України В. К. Серковій було призначено довічну державну стипендію.

28 50 років тому (28.06.1971) у Вінниці відбулося урочисте відкриття пам'ятника М. І. Пирогову. Ця подія була присвячена 100-річчю Товариства Червоного Хреста. Автори пам'ятника – скульптори Н. Дерегус, Л. Сабанєєва, архітектор А. Корнеєв.

29 130 років тому народився **Петро Порфирівич Відібіда-Руденко** (духовне ім'я – Палладій) (29.06.1891, с. Стрільчинці Брацлав. повіту Київ. губернії, нині Немирів. р-ну – 01.09.1971, м. Нью-Йорк), український православний архієпископ, кооператор, державний та церковний діяч. За його участю було створено кооперативне видавництво «Воля», часописи «Подільська воля», «Бюлетень Союзбанку», поширювалася всеукраїнська газета «Народна Воля», інші національно орієнтовані видання. У 1951 р. створив і очолив Українську автокефальну православну церкву (УАПЦ) в екзилі.

- 90 років тому народився **Анатолій Никифорович Гайструк** (29.06.1931, с. Великі Мошківці Андрушів. р-ну Житомир. обл.), акушер-гінеколог, доктор медичних наук (1977), професор (1979). Автор численних монографій, посібників, проектів, статей, опублікованих у вітчизняних і зарубіжних виданнях. Справжнім «ноу-хау» гінекології стала його праця «Невідкладні стани в акушерстві», що здобула високу оцінку та є ґрунтовним науковим доробком. Активний учасник вітчизняних і міжнародних наукових конференцій. Під його керівництвом захищено близько трьох десятків кандидатських дисертацій.

ЛИПЕНЬ

1 75 років тому народилася **Валентина Спиридонівна Козак** (01.07.1946, с. Нові Безрадичі Обухів. р-ну Київ. обл.), українська поетеса, член Конгресу української інтелігенції та руху «За духовне відродження України», член НСПУ (1979). Лауреат літературної премії ім. М. Трублаїні (1983), Всеукраїнської літературно-мистецької премії ім. С. Руданського (1996). Працювала в редакції вінницької обласної молодіжної газети «Комсомольське плем'я» (від 1966 р.). 1971 р. перейшла на посаду завідувачки корпункту радіогазетної реклами. Керувала письменницьким клубом «Світлиця-Оберіг» у Вінниці. Працювала в обласному Товаристві української мови ім. Т. Шевченка. Від 1994 р. вела на Вінницькому обласному телебаченні авторську фольклорну програму. Авторка кількох збірок поезії про красу рідного краю, його минувшину та сьогодення. Опанувала жанр думи, балади; працює також у жанрі гумору та сатири, літературної пародії. На її вірші композитори С. Сабадаш, Р. Скалецький, В. Ткаченко та інші створили низку пісень. Окремі твори перекладено балкарською, білоруською, кабардинською, молдовською та російською мовами.

3 60 років тому народився **Анатолій Борисович Гуляк** (03.07.1961, с. Привітне Мурованокуріловец. р-ну), літературознавець, доктор філологічних наук (1998), відмінник освіти України. Досліджує питання теорії та історії літератури, проблеми українського письменства XIX–XXI ст., зокрема жанрологію літературного твору, теорію й практику віршування. Автор понад 15 наукових праць та 200 публікацій. Підготував 32 кандидатів та 8 докторів наук. У 1999–2003 рр. очолював науково-методичну комісію з літературознавства МОН України, член редколегій журналів і часописів «Рідні джерела», «Українська мова і література в сучасній школі», «Сучасний погляд на літературу», «Наука і сучасність».

16 80 років тому народився **Борис Петрович Авксентюк** (16.07.1941, м. Харків), кандидат технічних наук (1973), доктор технічних наук (1992), професор, професор кафедри товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ (2007). Автор понад 180 наукових і навчально-методичних праць, опублікованих у вітчизняних та іноземних виданнях.

19 80 років тому (19.07.1941) німецько-нацистські війська увійшли у Вінницю.

25 100 років від дня народження **Аркадія Васильовича Сороки** (25.07.1921, м. Вінниця – 03.09.2010, там само), художника-живописця, заслуженого художника України (1980), народного художника України (2009). Член СХУ (1967). Учасник Другої світової війни, мав бойові нагороди. Митець працював у жанрі історико-тематичної картини, а також натюрморту, портрета та батальної діорами. Його доробок налічує понад 500 творів. Серед основних – «М. Пирогов у хворого Некрасова» (1982), «В. Порик – національний герой Франції» (1985), «Останній сніг» (1988), «Свято Івана Купала» (1990). Твори митця є в музеях Вінниччини, зокрема в Національному музеї-садибі М. І. Пирогова, Ямпільському художньому музеї, музеях Донецька, Івано-Франківська, Луганська, Тернополя, Хмельницького, Чернігова, а також у приватних галереях і колекціях за кордоном.

26 100 років тому народився **Данило Андрійович Дудка** (26.07.1921, с. Попелюхи Мурованокуріловец. р-ну – 02.02.2009, м. Київ), український учений у галузі

матеріалознавства й електрозварювання, доктор технічних наук (1965), професор (1966), академік НАНУ (1978), заслужений діяч науки і техніки України (1991).

- 75 років тому народився **Анатолій Степанович Рябий** (26.07.1946), учений агроном, заслужений працівник сільського господарства, володар титулу «Людина року-2004», почесний сортопробувач України. Директор Вінницької філії УІЕСР.

28 75 років від дня народження **Вікторії Трохимівни Кубаль** (28.07.1946, с. Іваньки Маньків. р-ну Черкас. обл.), майстрині художньої вишивки, відмінника народної освіти, заслуженого працівника культури України (2009), учасниці обласної культурно-мистецької акції «Вишивана доля Вінниччини» (2009). Учасниця районних та обласних виставок. Нагороджена дипломами та грамотами управління культури і туризму Вінницької обласної державної адміністрації.

СЕРПЕНЬ

1 80 років тому (01.08.1941) окупована територія Вінницької області була поділена на румунську (Трансністрія) та німецьку (рейхскомісаріат «Україна») зони за лінією Могилів-Подільський – Бершадь.

2 100 років тому народився **Ілля Гаврилович Шульга** (02.08.1921, с. Верещаки Лисян. р-ну Черкас. обл. – 05.12.1993, м. Вінниця), історик, краєзнавець, доктор історичних наук, професор, заслужений працівник вищої школи України. У 1972–1993 рр. жив і працював у Вінниці. З 1972 р. очолював кафедру історії, а з 1975 р. – кафедру історії СРСР у Вінницькому державному педагогічному інституті. В останні роки життя працював професором кафедри слов'янських народів у цьому ж виші. Досліджував соціально-економічні аспекти розвитку України й Поділля XVIII–XIX ст., історію подільського села, сталінських репресій, Голодомору на Вінниччині 20-х – початку 50-х рр. Автор понад 100 наукових праць, кількох монографій, численних статей у 10-томній «Історії України». Ілля Гаврилович відомий як громадський діяч, брав активну участь у заходах вінницької «Просвіти» за утвердження самостійності та державності України.

• 75 років від дня народження **Володимира Григоровича Буткевича** (02.08.1946, с. Кантелина Дашів. (тепер Іллінець.) р-ну), ученого-правника, юриста-міжнародника, доктора юридичних наук (1980), професора (1982), заслуженого юриста України (1996), державного і громадського діяча, першого судді Європейського суду з прав людини від України (1996–2008). Академік-засновник АН ВШ України (1992). Народний депутат України II скликання. Був головою Комісії з прав людини, національних меншин та міжнаціональних відносин ВР (1994–1998). Головний редактор журналу «Український часопис міжнародного права» (1992–1999), науковий редактор часопису «Права людини в Україні», член редколегії журналу «Політична думка» (1994–1997). З 1992 р. – експерт ООН з прав людини (підкомісія з попередження дискримінації і захисту меншин). Член Світового конгресу українських юристів. Автор та співавтор понад 250 наукових робіт, зокрема 11 монографій і підручників.

4 60 років тому народилася **Ірина Миколаївна Лапшина** (04.08.1961, м. Вінниця), кандидат педагогічних наук (1992), професор кафедри дошкільної освіти ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Відмінник освіти України (2006). Автор понад 300 публікацій, 16 підручників з грифом Міністерства освіти і науки України, понад 20 навчальних посібників і робочих зошитів з грифом Міністерства освіти і науки України для вчителів та учнів початкової школи, студентів вищої школи. Підготувала двох кандидатів педагогічних наук. Брала участь у робочих групах зі створення Державного стандарту початкової мовної освіти (2010–2011), навчальних програм початкової освіти (2012, 2016, 2018, 2019). У 2017 році працювала в складі журі III етапу конкурсу «Учитель року – 2017» у номінації «Початкова освіта». Нагороджена нагрудними знаками «Софія Русова» (2010), «За наукові та освітні досягнення» (2017) Міністерства освіти і науки України, також має відзнаки та почесні грамоти.

5 75 років від дня народження **Миколи Митрофановича Гунька** (05.08.1946, с. Мізаківські Хутори Вінниц. р-ну), педагога, вчителя-методиста, відмінника освіти України, заслуженого вчителя України. Лауреат Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року – 98», почесний пасічник України, кавалер ордена «За заслуги» III ступеня.

• 75 років тому народився **Володимир Михайлович Постніков** (05.08.1946), актор, заслужений артист України. Закінчив Харківський інститут мистецтв ім. І. Котляревського (1969 р.). В. М. Постніков працює у Вінницькому обласному

академічному українському музично-драматичному театрі ім. М. Садовського. Створив близько 60 образів. Серед його робіт – Ленікс у трагедії У. Шекспіра «Макбет», Каленик у музичній комедії «Майська ніч», Вільям у мюзиклі Ю. Рибчинського «Як повернути чоловіка», Виборний у музичній комедії «Наталка Полтавка», Лісовик у міфі з прадавніх часів «Лісова пісня», лікар Співи у виставі «Політ над гніздом зозулі», батько в драмі «Я б тобі небо прихилив...» та ін.

6 80 років тому народився **Петро Семенович Григорчук** (06.08.1941, с. Щаслива Липовец. р-ну), історик, кандидат історичних наук, професор. Підготував 5 кандидатів історичних наук. Був відповідальним редактором редколегії наукового фахового видання з історичних наук «Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського». Учасник і організатор багатьох міжрегіональних історико-краєзнавчих конференцій. Досліджує історію Поділля 20–30-х рр. ХХ ст. З історії краю опублікував понад 100 робіт.

7 75 років від дня народження **Петра Омеляновича Солов'я** (07.08.1946, с. Порик Хмільниц. р-ну), педагога, вчителя-методиста, заслуженого працівника профспілки працівників освіти і науки України (2012), відмінника народної освіти, профспілкового діяча.

18 100 років тому народився **Анатолій Петрович Буренніков** (18.08.1921, м. Новоузенськ Саратов. обл., РФ – 20.08.2010, м. Вінниця), генерал-майор, учасник Другої світової війни, почесний громадянин м. Вінниця. Був депутатом Вінницької міської ради трьох скликань, членом виконкому. 16 серпня 2012 р. на території об'єднаного міського військового комісаріату Вінницького гарнізону А. П. Буреннікову відкрито меморіальну дошку.

20 80 років тому (20.08.1941) в Літині на Вінниччині відбувся перший масовий розстріл євреїв німецько-нацистськими загарбниками.

- 80 років від дня народження **Марії Степанівни Кічмаренко** (20.08.1941, с. Студена Піщан. р-ну), педагога, вчителя-методиста, відмінника народної освіти, заслуженого учителя Української РСР (1985). Депутат Верховної Ради УРСР 9, 10, 11 скликань. 2004 р. її ім'я занесено на Дошку пошани Староміського району м. Вінниця. Нагороджена нагрудним знаком Міністерства освіти і науки України «Василь Сухомлинський» (2008). Відзначена багатьма грамотами.

- 75 років тому народився **Анатолій Степанович Васюра** (20.08.1946, м. Тульчин), кандидат технічних наук, професор (1993), академік Української технологічної академії (1994), відмінник освіти України (2003), заслужений працівник освіти України (2006), почесний директор Інституту автоматики, електроніки та комп'ютеризованих систем управління Вінницького національного технічного університету (2013). Автор близько 300 наукових і навчально-методичних публікацій, у тому числі монографій, наукових статей, навчальних і методичних праць, авторських свідоцтв і патентів. Нагороджений Персональною медаллю та Почесним дипломом Кембриджського міжнародного біографічного центру на відзнаку видатних досягнень у ХХ сторіччі в галузі освіти. Має звання «Лідер України» (2011). Ім'я нашого земляка занесено до Книги пошани «Україна й українці – цвіт нації, гордість країни», енциклопедії «Державні нагороди України. Кавалери та лауреати».

24 День Незалежності України. 30 років тому (1991) Верховна Рада УРСР ухвалила Акт проголошення незалежності України та створення самостійної держави – України.

25 90 років тому народився **Михайло Миронович Алексюк** (25.08.1931, м. Тульчин – 10.10.2014, м. Київ), інженер-механік, доктор технічних наук (1994), альпініст, майстер спорту СРСР з альпінізму (1959), 3-разовий чемпіон СРСР (1961, 1965, 1968), 3-разовий призер чемпіонатів СРСР і 4-разовий чемпіон УРСР з альпінізму.

28 80 років років тому народився **Яків Михайлович Куленко** (28.08.1941, с. Сподахи Немирів. р-ну), скульптор, художник, член НСХУ (1982). Учасник обласних, республіканських виставок. Працює в галузі скульптури.

Цього місяця виповнюється:

- 100 років створення (1921) Подільської губернської комісії допомоги голодуючим Поволжя.

- 80 років (1941) відтоді, як у Вінниці була утворена антифашистська підпільна організація на чолі з І. В. Бевзом.

ВЕРЕСЕНЬ

1 100 років тому (01.09.1921) відкрито Вінницьку профшколу для середнього медичного персоналу. Статус медичного училища навчальний заклад здобув у 1954 р. З 1994 р. це – Вінницький медичний коледж ім. академіка Д. К. Заболотного. Заклад забезпечений найсучаснішим матеріально-технічним обладнанням, яке дозволяє готувати фахівців на високому рівні. Навчально-матеріальна база коледжу постійно вдосконалюється, оновлюється. Навчальні кімнати в лікувально-профілактичних та санітарно-епідеміологічних установах міста мають методичне забезпечення та все необхідне для відпрацювання й закріплення практичних навичок. У коледжі створено технічний центр, який об'єднує в собі відділи комп'ютерного забезпечення, оперативної поліграфії та створення навчальних відеофільмів.

2 75 років тому народився **Володимир Васильович Бадюк** (02.09.1946, с. Слобода-Межирівська Жмерин. р-ну), педагог, відмінник освіти України, заслужений працівник освіти України (2007). Депутат Вінницької обласної Ради 4-го та 5-го скликань.

• 75 років тому народився **Анатолій Ісакович Крим** (02.09.1946, м. Вінниця), український російськомовний прозаїк, драматург, сценарист, заслужений діяч мистецтв України (2005). Член НСПУ (1979), секретар (2004–2011 рр.). За заслуги з відродження духовності в Україні нагороджений орденом Святого Архистратига Михаїла УПЦ Київського патріархату. Відзначений Міжнародною літературною премією ім. Ю. Долгорукого (2010).

3 70 років тому народилася **Наталія Іванівна Поклад** (літ. ім'я Наталка Поклад) (03.09.1951, с. Маньківка Бершад. р-ну), українська поетеса, етнограф, публіцист, перекладач. Член СПУ (1988), НСЖУ (2011). Лауреат літературних премій ім. Є. Маланюка (1993), ім. М. Коцюбинського (1999), «Благовіст» (2000), ім. Наталі Забіли, «Березоль» (2012).

4 10 років з часу відкриття (04.09.2011) фонтана ROSHEN, єдиного в Україні і найбільшого в Європі плаваючого фонтана, побудованого в руслі річки Південний Буг у Вінниці, біля острова Фестивальний (Кемпа).

6 80 років тому народився **Феодосій Максимович Гуменюк** (06.09.1941, с. Рибчинці Хмільниц. р-ну), живописець, графік і педагог, професор (1993), заслужений діяч мистецтв України (1995), народний художник України (2009), лауреат Державної премії України ім. Т. Шевченка (1993). Член СХРФ (1988), НСХУ (1993).

12 90 років тому (12.09.1931) для увічнення пам'яті письменника-земляка М. Коцюбинського у Вінниці відкрито перший в області звуковий кінотеатр його імені на 750 місць. Автор проекту – архітектор В. М. Риков. Йому належить також проектування залізничного вокзалу в м. Жмеринка.

16 60 років тому народилася **Ірина Федорівна Лобачева** (16.09.1961, м. Хілок Читин. обл., РФ), кандидат економічних наук (2005), доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. Сфера наукових інтересів: дослідження інноваційних методів навчання. Автор понад 300 наукових та навчально-методичних праць.

17 День народження **Михайла Михайловича Коцюбинського** (17.09.1864, м. Вінниця – 25.04.1913, м. Чернігів), українського письменника-класика, громадського діяча. Дитинство та юність письменника минули в селах і містечках Поділля – Барі, Кукавці, Шаргороді, Станіславчику, Пикові. Закінчив 1880 р. Шаргородське духовне училище, заробляв для себе та рідні репетиторством. У 1891 р. їде в село Лопатинці (тепер Шаргородського району), де протягом двох років учив дітей бухгалтера цукроварні. Тут склалися сприятливі умови для літературної праці. Поділля посіло вагоме місце у творчості М. Коцюбинського. Письменник відобразив побут подільських селян у ранніх оповіданнях і повістях «Харитя», «Ялінка», «П'ятизлотник», «На віру» та ін. Він написав етнографічну статтю «Вироби селянок з Поділля на виставці в Чикаго» (1892). З ініціативи Вінницької організації СПУ 1981 р. засновано обласну, а з 1993 р. – Всеукраїнську літературну премію ім. М. Коцюбинського. Щорічно у вересні в літературно-меморіальному музеї письменника у Вінниці проводять Дні М. М. Коцюбинського. Ім'ям письменника названо Вінницький державний педагогічний університет, загальноосвітню школу I-III ступенів № 3 Вінницької міської ради, проспект в обласному центрі, де встановлено пам'ятник видатному земляку.

19 80 років тому (19.09.1941) протягом одного дня німецько-нацистські окупанти в П'ятничанському лісі розстріляли 15 тисяч євреїв Вінниці, більша частина з яких – жінки, діти та літні люди.

20 70 років тому народилася **Надія Андріївна Яковишина** (20.09.1951, с. Сквородки Старокостянтинів. р-ну Хмельниць. обл.), кандидат економічних наук (2010), доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. Сфера наукових інтересів: економічні механізми бізнес-процесів в управлінні підприємств. Автор понад 70 наукових та навчально-методичних праць.

- 70 років від дня народження **Валентина Антоновича Тишецького** (20.09.1951, смт Крижопіль), художника, члена НСХУ (1993). Учасник обласних та республіканських виставок. Працює в галузі станкового монументального живопису.

21 День народження **Петра Івановича Ніщинського** (21.09.1832, с. Неменка, тепер Іллінец. р-ну – 10.03.1896, с. Ворошилівка, тепер Тиврів. р-ну), одного з основоположників українського музично-драматичного театру, композитора, поета-перекладача, педагога, громадського діяча, публіциста. Навчався в Київській духовній семінарії, закінчив Афінський університет (філософський і богословський факультети) (1856). Після повернення на батьківщину викладав у навчальних закладах Ананьєва (з 1855, тепер Одеська область), Петербурга (1857–1860), Одеси (1860), Бердянська (1888–1890). У 1875 р. створив на власний текст музичну картину з народного життя «Вечорниці» як вставну сцену до 2-ї дії драми «Назар Стодоля» Т. Шевченка. Широковідомий чоловічий хор з «Вечорниць» – «Закувала та сива зозуля». П. Ніщинський – автор перших перекладів українською мовою творів Софокла й Гомера. Щорічно в Тиврівському районі відбувається районне пісенне свято та раз на два роки проходить обласне мистецьке свято «Пісенні крила сивої зозулі».

- 175 років (21.09.1846) відтоді, як за розпорядженням Петербурзької комісії для розгляду стародавніх актів, вивчення старожитностей краю Тарас Шевченко був відряджений до Київської, Подільської та Волинської губерній. Його завданням було записування народних легенд, переказів, історичних пісень, описи й змалювання давніх будівель, архітектурних пам'яток. У цій мандрівці поет відвідав десятки міст і сіл теперішньої Вінниччини: Хмільник, Уланів, Плисків, Брацлав, Серби, Могилів-Подільський, Муровані Курилівці та ін. Оглянув місця, пов'язані з козацтвом і

гайдамацтвом, з народним месником Устимом Кармалюком. Побачене й почуте викликало глибокі роздуми про долю рідного народу, дало образи й мотиви для художніх творів (поєми «Гайдамаки», «Варнак», низка віршів, повісті «Художник», «Прогулянка із задоволенням і не без моралі», відповідні записи в «Щоденнику»). Подорож Т. Г. Шевченка нашим краєм навіки пам'ятна подолянам.

25 70 років від дня народження **Анатолія Йосиповича Черниша** (25.09.1951, с. Ковалівка Немирів. р-ну), педагога, краєзнавця, члена НСЖУ. Автор численних публікацій у місцевій та всеукраїнській пресі з краєзнавчої, військово-патріотичної та соціальної тематики. Основні напрями дослідження: історія с. Ковалівка, козацький рух на Немирівщині, події громадянської та Другої світової воєн на теренах Немирівського району.

28 День народження **Олексія Григоровича Луцишина** (28.09.1922, с. Кришцині Тульчин. р-ну – 24.11.2001, м. Вінниця), гончаря, заслуженого майстра народної творчості України (1988), члена Національної спілки майстрів народного мистецтва України (1992). Творча спадщина митця велика та багатогранна. Був учасником 50 обласних виставок народного мистецтва Вінниччини, музейних свят, різноманітних зустрічей, фестивалів, народознавчих заходів. Краці його витвори зберігаються у фондах багатьох музеїв, у приватних колекціях України та за кордоном. На правах філії Вінницького обласного художнього музею з 2005 р. у Вінниці створено Музей гончарного мистецтва ім. О. Г. Луцишина, в основі якого – творчий доробок та особисті речі подільського майстра.

- 25 років з часу заснування (28.09.1996) **Музею** видатного українського історика, політичного та громадського діяча, Голови Центральної Ради Української Народної Республіки (1917–1918) **М. С. Грушевського** в с. Сестринівка Козятинського району. Тут мешкав його дід З. Оппоков, народилася мати. Сюди він приїжджав до рідних, називав село своєю духовною батьківщиною. У 2006 р. музею присвоєно звання народного. Фонди музею нараховують майже 400 предметів, щороку його відвідують понад 4 тис. осіб.

29 155 років тому народився **Михайло Сергійович Грушевський** (29.09.1866, м. Хелм, Польша – 24.11.1934, м. Кисловодськ, РФ, похований у Києві), професор історії, організатор української науки, письменник, публіцист, політичний діяч, Голова Центральної Ради Української Народної Республіки (1917–1918). Багаторічний голова Наукового товариства імені Т. Шевченка у Львові (1897–1913), завідувач кафедри історії Львівського університету (1894–1914), дійсний член Чеської АН (1914), ВУАН (1923) та АН СРСР (1929), автор понад 2000 наукових праць. М. С. Грушевський пов'язаний життям і діяльністю з Вінниччиною, зокрема з с. Сестринівка, нині Козятинського району.

Цього місяця виповнюється:

- 100 років (вересень 1921 р.) з часу створення КЗ «Хмільницька районна бібліотека для дорослих».
- 100 років тому (1921) в Піщанці було засновано хату-читальню, яка згодом стала функціонувати як районна бібліотека. Нині це – Піщанська центральна районна бібліотека.

- 85 років (1936) Вінницькому парку культури і відпочинку. Нині **Центральний міський парк Вінниці ім. М. Леонтовича** є пам'яткою садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення.

ЖОВТЕНЬ

1 100 років тому (01.10.1921) відкрито Іллінецьку сільськогосподарську професійну школу, нині **Іллінецький державний аграрний коледж**. Її створили для підготовки агротехніків для рільництва. Першим директором і співзасновником школи був Михайло Федорович Пилипчук. У рік заснування до навчального закладу було зараховано 35 учнів. За свою майже 100-річну історію школа пережила цілу низку реорганізацій. З 2004 р. – Іллінецький коледж Вінницького державного аграрного університету. З 2008 р. заклад має сучасну назву – Іллінецький державний аграрний коледж. Тут підготовлено понад 21 тисячу фахівців для аграрної сфери економіки. Сьогодні в коледжі навчається понад тисячу студентів.

- 80 років від дня народження **Анатолія Петровича Заблоцького** (01.10.1941, с. Майдан-Грузький, нині с. Вербівка Літин. р-ну – 02.11.1988, м. Вінниця), журналіста, перекладача, прозаїка, члена СЖУ (1980). Працював методистом Вінницького обласного будинку народної творчості. З 1966 р. – на журналістській роботі. Перекладав твори сучасних польських письменників. Написав цикл есе та науково-популярних нарисів для юнацтва. Чимало творів цього жанру опубліковані в періодичній пресі.

3 110 років тому (03.10.1911) цим днем у Чернігові М. Коцюбинський позначив рукопис щойно завершеної повісті **«Тіні забутих предків»** – знаменитого твору про життя, побут, традиції, звичаї, природу Гуцульщини. Світової популярності твір набув після того, як кінорежисер Сергій Параджанов у 1965 р. зняв за ним однойменний фільм. Саме на його прем'єрі в київському кінотеатрі «Україна» наш земляк – поет, правозахисник Василь Стус разом з однодумцями вперше публічно виступив проти політичних арештів української інтелігенції. Повість **«Тіні забутих предків»** лежить у духовному підмурівку незалежності нашої країни.

4 130 років тому народився **Юрій Клен (Освальд Бургардт)** (04.10.1891, с. Сербинівці, нині Жмерин. р-ну – 30.10.1947, м. Аугсбург, Німеччина), український поет з родини німецьких колоністів, літературознавець, перекладач, представник української діаспори. З 1896 р. деякий час навчався в Немирівській гімназії.

5 155 років тому народився **Микола Йосипович Яворський** (05.10.1866, с. Поташня, тепер Бершад. р-ну – 18.11.1900, м. Вінниця), історик, краєзнавець, педагог, священник, член Подільського епархіально-статистичного комітету. Досліджував історію церкви на Поділлі, різні аспекти історії краю, друкувався в «Подольских епархиальных ведомостях».

- 90 років тому (05.10.1931) у Немирові відкрито педагогічний технікум, який у 1945 р. набув статусу педагогічного училища. 1979 р. заклад було переведено до м. Вінниця й перейменовано у Вінницьке педагогічне училище. Після кількох реорганізацій сьогодні це – **комунальний заклад вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**.

- День народження **Володимира Омеляновича Забаштанського** (05.10.1940, смт Браїлів Жмерин. р-ну – 02.12.2001, м. Київ), поета, перекладача, громадського діяча, лауреата Державної премії України ім. Тараса Шевченка (1986), Міжнародної премії фундації Антоновичів (США, 1997), літературних премій імені В. Булаєнка (1998) та імені В. Свідзінського (2001, посмертно), члена СПУ (1967). У Браїлові, на приміщенні школи, де навчався поет, встановлено меморіальну дошку. 19 жовтня 2008 р. там відкрито Літературно-меморіальний музей. Звідси стартувало щорічне поетичне свято

«Брайлівська осінь Володимира Забаштанського», яке традиційно збирає сотні прихильників і шанувальників творчості народного поета-кобзаря. У 2017 р. в Брайлові біля місцевої школи встановили погруддя поета.

9 75 років тому народився **Леонід Давидович Голяк** (09.10.1946, м. Вінниця), тренер (спортивна акробатика), заслужений тренер України (1982), заслужений працівник фізичної культури та спорту України (2001), суддя міжнародної категорії. За роки тренерської праці підготував трьох заслужених майстрів спорту, понад 40 майстрів спорту міжнародного класу, десятки чемпіонів та призерів чемпіонатів і першостей світу, Європи, України. Автор багатьох методичних посібників. Співавтор книги «Зорепад над Бугом» (Вінниця, 2003).

10 70 років від дня народження **Василя Івановича Страшного** (10.10.1951, с. Тарасівка Жмерин. р-ну – 08.06.2010, м. Козятин), поета, журналіста, члена НСЖУ. Автор поетичних та художньо-документальних книг. Лауреат обласної журналістської премії ім. О. Гетьмана.

11 115 років тому народився **Ігор Андрійович Савченко** (11.10.1906, м. Вінниця – 14.12.1950, м. Москва РФ), український та російський кінорежисер, лауреат державних премій. 1925 у Вінниці організував театр робітничої молоді.

12 70 років від дня народження **Людмили Семенівни Драганюк** (12.10.1951, с. Немерче Мурованокуриловец. р-ну), колишнього директора Мурованокуриловецької ЦБС (1979–2015), заслуженого працівника культури України (2001). Автор багатьох бібліотечних творчих проєктів. Під її керівництвом центральна бібліотека та 4 сільських стали переможцями програми «Бібліоміст» та отримали комплекти комп'ютерного обладнання.

16 75 років тому народився **В'ячеслав Леонідович Гірко** (16.10.1946, с. Сальник Калинів. р-ну), математик, доктор фізико-математичних наук (1979), професор (1981). Здійснив 18 відкриттів в галузі багатовимірного статистичного аналізу. Член українського та американського математичного товариств, співредактор міжнародного журналу «Random Operators and Stochastic Equations», організатор симпозиуму «Multidimensional Statistical Analysis and Theory of Random Matrices» в Bowling Green State University (США, 1996), лауреат премії ім. М. Островського (1978), премії НАН України ім. Крилова (1993). Автор понад 200 наукових праць, 9 монографій та навчальних посібників.

17 60 років тому народився **Олександр Петрович Недбалюк** (17.10.1961, с. Гринява Верховин. р-ну Івано-Франків. обл.), кандидат економічних наук (1993), доцент (2001), доцент кафедри економіки та міжнародних відносин Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ (з 2007 р.).

18 80 років тому народився **Анатолій Григорович Гнибель** (18.10.1941, с. Уладівка Літин. р-ну – 16.01.1993, м. Вінниця), актор, заслужений артист УРСР (1983). З 1966 р. працював у Вінницькому обласному українському музично-драматичному театрі ім. М. Садовського.

20 75 років від дня народження **Михайла Івановича Сокура** (20.10.1946, с. Мазурівка Тульчин. р-ну), кандидата медичних наук (1993). Атестований на вищу кваліфікаційну категорію з організації охорони здоров'я та з психіатрії. Закінчив Вінницький медичний інститут 1975 р., працював лікарем у ВОПНЛ ім. академіка О. І.

Ющенко. З 1977 р. – завідувач психіатричного відділення цієї лікарні. У 1986 р. розпочинав будівництво обласної психіатричної лікарні № 2. З 1988 до грудня 2018 р. був головним лікарем обласної психіатричної лікарні №2.

22 210 років тому народився **Ференц Ліст** (22.10.1811, Доборьян, Угорщина – 31.07.1886, Байройт, Німеччина), угорський композитор, піаніст, педагог, диригент, публіцист, представник музичного романтизму, засновник угорської композиторської школи. У 1847–1848 рр. відвідував м. Немирів (з концертом) та с. Воронівці, нині Хмільниц. р-ну (маєток К. Сайн-Вітгенштейн).

26 130 років від дня народження **Якова Агафоновича Герасименка** (26.10.1891, с. Бубнівка Гайсин. р-ну – 24.04.1969, там само), визначного майстра української художньої кераміки, заслуженого майстра народної творчості. Він та його брат Яким, теж гончар, своєю творчістю залишили величезний слід в історії українського гончарства. Учасники всесоюзних та міжнародних художніх виставок. Саме завдяки братам Герасименкам бубнівське гончарство досягло найвищої досконалості в 20–30-х рр. ХХ ст. Їхні твори увійшли до нетлінної скарбниці мистецтва України. Твори Герасименків відомі не тільки в Україні, в 30-ті роки їх експонували в Німеччині, Чехословаччині, Англії, Парижі та Лондоні, а майстрів було удостоєно найвищих нагород – золотих медалей. Роботи Герасименків зберігаються в Національному музеї-заповіднику українського гончарства в с. Опішне Полтавської області та Київському музеї декоративно-прикладного мистецтва. У с. Новоселівка Гайсинського району 1988 р. відкрито Меморіальний музей-садибу братів Герасименків.

27 75 років тому народився **Валерій Никифорович Криводубський** (27.10.1946, с. Райки Іллінець. р-ну), астрофізик, доктор фізико-математичних наук (2007), професор. Наукові дослідження: геліофізика, сонячна магнітогідродинаміка, прогнозування сонячної активності, іллінецька астроблема. Член-засновник Європейського астрономічного товариства.

29 75 років від дня народження **Леоніда Тарасовича Гавриша** (29.10.1946, с. Сабатинівка Ульянів. р-ну Кіровоград. обл. – 24.12.2017), фахівця в галузі швейної промисловості, заслуженого працівника промисловості України (1996), почесного громадянина м. Вінниця (2009), мецената, депутата Вінницької міської ради та Вінницької обласної Ради. З липня 1989 р. Л. Т. Гавриш очолював Вінницьке виробниче швейне об'єднання ім. М. Володарського. У березні 1994 р. його обрано головою правління ВАТ «Володарка», а з червня 2001 р. – головою наглядової ради цього підприємства. Під його керівництвом підприємство перетворилося в сучасне, оснащене новітніми технологіями виробництво, товарна марка якого відома у всьому світі. У 2018 р. заснована щорічна премія ім. Леоніда Гавриша трудовим колективом швейної фабрики ВАТ «Володарка» (м. Вінниця) за підтримки ГО «Русалка Дністровая», якою щороку в трьох номінаціях відзначають митців, літераторів, журналістів, краєзнавців за творчий доробок в галузі народознавства, примноження історичної спадщини Поділля.

• 50 років тому народилася **Ольга Федорівна Мельничук** (29.10.1971, с. Піщаниця Овруц. р-ну Житомир. обл.), кандидат юридичних наук (2001), доктор юридичних наук (2015), професор кафедри права Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ (з 2019 р.). Автор понад 200 наукових та навчально-методичних праць.

ЛИСТОПАД

1 100 років тому народився **Дем'ян Семенович Григораш** (псевд.: Д. Семенович, Дмитро Григоренко, Дністровець Г., С. Грицюк, С. Петренко) (01.11.1921, с. Слобода-Шлишковецька Могилів-Поділ. р-ну – 16.09.1992, м. Львів), педагог, кандидат філологічних наук (1958), журналіст, літературознавець. Член СЖУ (1958). Учасник Фінської та Другої світової воєн. Дійшов до Берліна, на стіні Рейхстагу залишив свій підпис. Автор посібника «Теорія і практика редагування газети» (1966), довідника «Журналістика у термінах і виразах» (1974) та ін.

3 110 років від дня народження **Мойсея Фроїмовича Шварцмана** (03.11.1911, с. Курники Тиврів. р-ну – 24.06.1944), Героя Радянського Союзу. Відзначився в боях за визволення Білорусі, де й загинув.

4 220 років тому народився **Северин Гощинський** (04.11.1801, м. Іллінці – 25.02.1876, м. Львів), польський поет, прозаїк, публіцист, фольклорист, громадський діяч, представник «української школи» в польській літературі. Дитинство і юність пройшли на Поділлі та Волині. У 1814–1815 рр. навчався у Вінницькій гімназії, де товаришував з Тимком Падурою. У 1820 р. переїхав до Варшави, вступив до таємної Спілки вільних поляків-братів. Протягом 1821–1830 рр. знову жив в Україні, багато подорожував, у тому числі по Поділля, і збирав народні пісні, епос, вивчав історію та побут населення. Наш земляк – учасник Польського повстання 1830–1831 рр. У своїй творчості оспівав природу, відтворив життя і побут людей України, зокрема Поділля. Нині він відомий завдяки поемі «Канівський замок» (1828), в якій з демократичних позицій висвітлив боротьбу українських селян проти польської шляхти за часів повстання 1768 р.

7 190 років тому народився **Леонард Совінський** (07.11.1831, с. Березівка Літин. повіту – 23.12.1887, Стецьківці Житомир. повіту), польський поет, публіцист, перекладач. Працював на Поділлі домашнім учителем. Літературну діяльність почав 1858 р. Писав вірші, поеми й драми на народні теми. Ще за життя Кобзаря був одним з перших перекладачів і популяризаторів його творчості. Автор праць «Студії над сучасною українською літературою» (1860), «Тарас Шевченко» (1861) з додатком перекладу «Гайдамаків». Він переклав «Наймичку», «Катерину» та багато ліричних віршів. За участь у Польському повстанні 1863–1864 був засланий до Курської губернії.

8 75 років тому народився **Ілля Григорович Лук** (08.11.1946, м. Бар), заслужений машинобудівник України (2011), директор ПрАТ «Барський машзавод» (з вересня 2000 р. й донині). Дійсний член Української технологічної академії за відділенням «Технологія виробництва агрегатів, обладнання і інструментів для виробництва товарів народного вжитку», йому присвоєно звання академіка (2002). Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2004). Під керівництвом І. Г. Лука ПрАТ «Барський машзавод» протягом останніх років неодноразово був переможцем та лауреатом національних та міжнародних конкурсів. Зокрема його було визнано лауреатом рейтингу «Кращі підприємства України» в номінації «Машинобудування», лауреатом загальнонаціонального конкурсу «Вища проба» та конкурсу якості «Сто кращих товарів України», призером Всеукраїнського конкурсу з виробництва пакувального обладнання. Колектив заводу неодноразово було занесено на обласну Дошку пошани «Праця і звитяга».

11 80 років тому (11.11.1941) оголошено наказ про створення єврейських гетто в румунській окупаційній зоні.

14 110 років тому народився **Леонід (Веніамін) Володимирович Соїфертіс** (14.11.1911, м. Іллінці – 15.01.1996, м. Москва), радянський художник-графік, народний художник СРСР (1990), заслужений діяч мистецтв Росії, член-кореспондент Академії мистецтв СРСР. Член Спілки художників СРСР з 1934 р.

- 110 років від дня народження **Пилипа Мусійовича Бондаря** (14.11.1911, с. Чечелівка, нині Гайсин. р-ну – 24.03.1997, м. Харків), художника, скульптора, члена СХУ (1942). Закінчив Харківський художній технікум (1934–1938), Харківський художній інститут (1938–1942). Учасник Другої світової війни. Працював у жанрах портрета, тематичної композиції та монументальної скульптури. Майстер реалістичного напрямку. Десятки замовлень виконав наш земляк у галузі декоративної скульптури. Його руками створено чимало пам'ятників на братських могилах воїнів, які загинули в роки Другої світової війни. Писав портрети сучасників. Учасник республіканських виставок з 1945. За бойові та трудові заслуги П. М. Бондаря нагороджено багатьма медалями.

- 75 років з часу (14.11.1946) відкриття **Крижопільської центральної районної бібліотеки**.

15 180 років тому (15.11.1841) в с. Костянтинівка Липовецького району відкрито школу.

17 70 років від дня народження **Тетяни Омелянівни Цвігун** (17.11.1951, с. Мелешків Гайсин. р-ну), культосвітнього працівника, фольклориста, директора Вінницького обласного центру народної творчості, заслуженого працівника культури України (2001). Активно займається краєзнавством, вивченням розвитку культури на Поділлі. Автор ряду культурологічних проєктів, акцій, всеукраїнських свят, фестивалів, що сприяють збереженню та розвитку культури Вінниччини, зокрема фольклорної спадщини. Відзначена багатьма нагородами, зокрема орденом Княгині Ольги III ступеня.

19 90 років від дня народження **Галини Степанівни Сірої** (19.11.1931, с. Вільшанка, нині Чуднів. р-ну Житомир. обл. – 13.01.2016 р., м. Ямпіль), агронома, поетеси, заслуженого працівника культури України (1985). У 1962–1987 рр. була директором Ямпільського радгоспу. Друкуватися почала з 1955 р. Авторка кількох поетичних збірок: «Над колискою долі» (1982), «Вереснева весна» (1988), «Серця вічний неспокій» (2006), «Підкова на щастя» (2011); книги «Паростки у вічність» (2014). Низку її віршів покладено на ноти. Поетеса також писала музику до власних поезій, виступала як співачка.

- 75 років від дня народження **Миколи Федоровича Романова** (19.11.1946, м. Іллінці), культуролога, організатора та діяча культури на Вінниччині, заслуженого працівника культури України (1997). Нині директор КЗ «Центр культури, мистецтва та естетичного виховання Іллінецької міської ради». Режисер народного театру, сценарист, режисер-постановник свят та масових дійств Іллінецької міської ОТГ.

20 90 років тому народився **Михайло Федорович Друківаний** (20.11.1931, с. Ометинці Немирів. р-ну), гірничий інженер, доктор технічних наук (1965), професор (1968), академік Української академії наук та Академії будівництва України. Опублікував понад 350 наукових праць, з них – 54 підручники, монографії, довідники та навчальні посібники. Отримав 62 авторських свідоцтва та патенти. Чимало наукових праць та винаходів впроваджено в народне господарство зі значним економічним ефектом. Основні напрямки наукової діяльності: розробка екологічно чистих будівельних матеріалів; сучасних екологічно чистих біопалив; технології та техніки переробки біомаси в біогаз та

органічні добрива; теорії піролізного горіння та піролізних котлів. Підготував 5 докторів наук та 56 кандидатів наук. Є відмінником освіти України. Має ряд державних нагород. У 1990 р. Американським біографічним інститутом визнаний «Людиною року», в 2000 р. Оксфордським університетом – «Людиною другого тисячоліття».

21 День народження **Володимира Максимовича Перепелюка** (21.11.1910, с. Боришківці Хмельниц. обл. – 03.07.2000, смт Вороновиця Вінниц. р-ну), українського сценічного кобзаря, бандуриста, фольклориста. Працював завідувачим бібліотекою Вороновицького сільськогосподарського технікуму. 26 років був солістом-бандуристом Державного хору під керуванням Григорія Верьовки. Вийшовши в 70-х рр. на пенсію, працював лісником у Вороновицькому лісництві Вінницького району. У Музеї історії авіації та космонавтики України в приміщенні палацу Грохольських-Можайських (смт Вороновиця) у 2000 р. було відкрито кімнату-музей В. Перепелюка. Традиційно раз на два роки проводиться обласне свято кобзарського мистецтва «Струни вічності». Кожні 5 років під такою ж назвою відбувається Всеукраїнський фестиваль.

- Восьма річниця (21.11.2013) початку Революції гідності в Україні. Відповідно до Указу Президента України щорічно 21 листопада відзначається День Гідності та Свободи. Він був встановлений з метою утвердження в Україні ідеалів свободи і демократії, збереження та донесення до сучасного і майбутніх поколінь об'єктивної інформації про доленосні події в Україні початку ХХІ століття, а також віддання належної шани патріотизму й мужності громадян, які восени 2004 р. та в листопаді 2013 р. – лютому 2014 р. постали на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини і громадянина, національних інтересів нашої держави та її європейського вибору. Понад 100 наших співвітчизників віддали за це свої життя. На Вінниччині є три Герої Небесної Сотні – В. О. Брезденюк (17.06.1963–18.02.2014), Л. П. Полянський (24.10.1975–20.02.2014), М. М. Шимко (21.10.1979–20.02.2014).

23 День народження **Родіона Андрійовича Скалецького** (23.11.1899, с. Михайлівка, нині Бершад. р-ну – 22.03.1984, м. Київ), українського композитора, хорового диригента, послідовника М. Леонтовича, фольклориста. Викладав українську мову та співи в кооперативному та педагогічному технікумах Тульчина, в Ольгопільській школі. Відродив засновану М. Леонтовичем народну хорову капелу в Тульчині, очолював її в 1926–1932 рр., був організатором і керівником численних хорів. У повоєнний період тривалий час працював у Вінницькому інституті вдосконалення вчителів, школі № 3 ім. М. Коцюбинського, керував секцією самодіяльних композиторів в обласному Будинку народної творчості. Усього ж з уст народу він записав на Вінниччині 320 пісень, серед них 146 – весільні. У 20–30-х рр. записав текст і музику весілля в рідному селі. У Вінниці ім'ям Р. Скалецького названо вулицю, на якій тривалий час жив композитор.

25 70 років від дня народження **Жанни Віталіївни Дмитренко** (25.11.1951, с. Носівці Гайсин. р-ну), педагога, відмінника освіти України, поетеси, культуролога, журналіста. Депутат Вінницької обласної Ради 7 скликання. Автор цілої низки поетичних збірок. Член НСПУ (2019).

26 70 років тому народився **Дмитро Іванович Коломієць** (26.11.1951, с. Стара Гута Хмельниц. р-ну Вінниц. обл.), кандидат педагогічних наук (2001), доцент (2003), заступник декана факультету математики, фізики, комп'ютерних наук і технологій з виховної роботи; професор (2017) ВДПУ ім. М. Коцюбинського, відмінник освіти України (2004). Керує науковою роботою аспірантів, двоє з яких уже захистили дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Загальна кількість публікацій – понад 140, у тому числі 50 – у фахових виданнях України; понад 10 – у виданнях, що

індексуються в міжнародних наукометричних базах. Автор 5 посібників, 2 статей у колективних монографіях. Член ГО «Всеукраїнська асоціація наукових і практичних працівників технологічної освіти».

27 120 років тому народився **Михайло Орест (Михайло Костянтинович Зеров)** (27.11.1901, м. Зіньків, тепер Полтав. обл. – 13.03.1963, м. Мюнхен, Німеччина; 20.06.1994 перепоховано в Києві), український поет, перекладач. Під час фашистської окупації Вінниці редагував місцеву газету «Вінницькі вісті».

30 150 років тому народився **Петро Соломонович Столярський** (30.11.1871, м. Липовець – 29.04.1944, м. Свердловськ, РФ), радянський скрипаль, музичний педагог, народний артист України (1939).

- 90 років від дня народження **Володимира Андрійовича Красіленка** (30.11.1931, м. Бершадь), ученого в галузі автоматики та приладобудування, кандидата технічних наук (1967), поета-гумориста. Автор кількох гумористичних збірок. Лауреат Всеукраїнської літературно-мистецької премії ім. С. Руданського (2009), Всеукраїнського конкурсу сатириків та гумористів «Шпигачки» (2011).

ГРУДЕНЬ

5 85 років тому народився **Леонід Трохимович Пастушенко** (05.12.1936, с. Говори, тепер Вінковоц. р-ну Хмельниц. обл. – 27.02.2017, м. Вінниця), український прозаїк, поет, публіцист, журналіст, заслужений журналіст України (1993). Член НСЖУ (1960), НСПУ (1970). Працював у регіональних газетах, був власкором республіканських – «Комсомольское знамя», «Радянська Україна, «Демократична Україна». Автор багатьох збірок поезій, оповідань, новел та повістей, двотомника публіцистики. Лауреат обласної літературної премії ім. М. Трублаїні (1968), премії ім. П. Желюка (1986), республіканської премії ім. Я. Галана (1991), Всеукраїнської літературної премії імені Михайла Коцюбинського (2000), літературної премії імені Михайла Стельмаха журналу «Вінницький край» (2010). У 2010 р. здобув звання «Журналіст року» за публікації «Замах на годувальницю», «Невмирущі хохли», «Імперський мат», «Я – українець» та інші, надруковані у «Вінницькій газеті».

7 85 років тому народився **Микола Олександрович Рябий** (07.12.1936, с. Заболотне Крижопіл. р-ну), український письменник, публіцист, перекладач, краєзнавець. Член НСПУ (1976), НСЖУ. Працював у пресі, зокрема в редакціях газет «Вінницька правда», «Комсомольське плем'я», «Подолія». Автор низки романів історичної тематики, упорядник книги «Павло Халєбський. Країна козаків» (1995). Лауреат колгоспної премії імені Двічі Героя Соціалістичної праці Пилипа Желюка, Всеукраїнської літературної премії імені Михайла Коцюбинського (1994), літературної премії «Благовіст» (2007), премії імені Івана Богуна, літературної премії імені Михайла Стельмаха журналу «Вінницький край» (2017), премії імені Леоніда Гавриша (2019). Лауреат Міжнародного Академічного Рейтингу популярності «Золота Фортуна».

10 200 років від дня народження **Миколи Олексійовича Некрасова** (10.12.1821, м. Немирів – 08.01.1877, м. Санкт-Петербург), російського поета. Раннє дитинство пройшло в с. Юзвин, нині с. Некрасове Вінницького району.

12 225 років тому указом Павла I від 12.12.1796 (ст. ст.) було **утворено Подільську губернію** з центром у м. Кам'янець-Подільський. Вінниця на довгий час стала рядовим повітовим центром губернії, через що загальмувався розвиток промисловості, торгівлі, культури тощо.

13 День народження **Миколи Дмитровича Леонтовича** (13.12.1877, с. Монастирок, нині Немирів. р-ну – 23.01.1921, с. Марківка, нині Теплиц. р-ну), *всесвітньо відомого композитора, хорового диригента, педагога, фольклориста, музично-громадського діяча. Здобувши освіту, працював учителем музики та арифметики в Чуківській школі (Немирівський р-н), викладав хоровий спів у Тиврівському духовному училищі, церковно-вчительській школі у Вінниці. З 1908 по 1919 рр. Леонтович викладав співи в Тульчинському єпархіальному училищі. М. Д. Леонтович – творець класичних зразків української хорової музики, автор численних обробок українських народних пісень, оригінальних творів. Загалом у його доробку близько 200 народних хорових творів. Леонтович став одним із найчастіше виконуваних українських композиторів у світі завдяки його «Щедрику». Ця мелодія всесвітньо відома і є символом Різдва як для України, так і для мешканців багатьох країн світу під назвою «Carol of the Bells». Після його смерті в 1922 р. на Поділлі було засновано філію Музичного товариства імені Леонтовича, його ім'ям називалася Вінницька хорова капела. У м. Тульчин композитору за проєктом скульптора Г. Н. Кальченко та архітектора А. Ф. Ігнатенка споруджено пам'ятник. Його ім'я має Вінницький фаховий коледж мистецтв. У грудні 1977 р. до 100-*

ліття від дня народження Миколи Дмитровича Леонтовича було відкрито музей у с. Марківка Теплицького району, де він трагічно загинув і був похований. Нині це – філія Вінницького обласного краєзнавчого музею. У серпні 2016 року відкрили осучаснений музей та меморіал у пам'ять про видатного земляка. Також у Вінниці запроваджено мистецький проєкт – фестиваль хорової музики «Асамблеї Леонтовича». Щорічно в грудні проводяться традиційні вечорниці у музеї-квартирі М. Леонтовича в Тульчині. Його ім'я занесено ЮНЕСКО до списку славетних людей світу.

14 80 років тому народився **Федір Іванович Пойменов** (14.12.1941, с. Солдатське Великописарів. р-ну Сум. обл.), викладач Вінницького фахового коледжу мистецтв ім. М. Д. Леонтовича, заслужений діяч мистецтв України (1999). З 1977 р. по 1988 р. – керівник симфонічного оркестру. З 2011 р. – диригент та керівник камерного оркестру коледжу. Нагороджений почесними грамотами та дипломами Міністерства культури України.

17 90 років від дня народження **Віталія Афанасійовича Домарецького** (17.12.1931, с. Дібровинці, нині Оратів. р-ну), фахівця в галузі харчових технологій, доктора технічних наук (1981), професора (1982), лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки (1998). Заслужений працівник народної освіти України. Автор і співавтор понад 500 наукових праць, у тому числі 25 підручників, навчальних посібників, довідників і монографій, 40 патентів і авторських свідоцтв. За підручник «Технологія солоду і пива» нагороджений золотою медаллю республіканського концерну «Укрпиво». Під керівництвом В. А. Домарецького захищено понад 50 докторських та кандидатських дисертацій.

18 90 років тому народилася **Михайлина Хомівна Коцюбинська** (18.12.1931, м. Вінниця – 07.01.2011, м. Київ), український філолог та літературознавець, письменниця, перекладачка, активна учасниця правозахисного руху «шістдесятників». Кандидат філологічних наук (1959), заслужений діяч науки і техніки України (2001), почесний доктор Національного університету «Києво-Могилянська академія» (2008). Член НСПУ (1990). Племінниця класика української літератури Михайла Коцюбинського (дочка його молодшого брата Хоми). Досліджувала поетику художнього твору багатьох українських письменників, зокрема наших земляків М. Коцюбинського, В. Стуса, Г. Кочура. Лауреат літературних премій ім. В. Стуса (1994), ім. М. Коцюбинського (1998), а також Національної премії України ім. Т. Шевченка (2009). Нагороджена орденом Княгині Ольги III ступеня (2006).

19 130 років тому народився **Антін Лук'яненко** (19.12.1891, с. Велика Бурімка Золотоніс. повіту Полтав. губернії – 28.03.1974, м. Рочдейл, Англія), лікар-психіатр, громадський діяч. У 1932–1933 рр. під час Голодомору створив у Вінницькій психіатричній лікарні спеціальний «авітамінозний» відділ для лікування виснажених голодом пацієнтів, який надав допомогу понад 6 тисячам пацієнтів. У 1941 р. очолив Вінницьку психіатричну лікарню, у 1942 р. став доцентом кафедри психіатрії Вінницького медичного інституту, пізніше – професором та завідувачем кафедри. Після закриття медінституту німецькою окупаційною владою (1943) продовжував працювати головним лікарем у психіатричній лікарні. Був також консультантом з неврології в експертній комісії, читав лекції в медичному технікумі. Один з організаторів перепоховання близько 10 тисяч жертв комуністичного терору.

• 120 років тому народився **Микола Артемович Павлюк** (19.12.1901, м. Гайсин – 08.03.1984, м. Одеса), український художник-живописець. Працював у галузі станкового живопису. Писав жанрові композиції, пейзажі та натюрморти. Основні його

твори – «Царська воля», «Котовський на чолі партизанського загону», «Над Одесою сходило сонце», «Колгоспний агроном» та інші. Роботи митця зберігаються в музейних і приватних колекціях України.

21 220 років тому народився **Томаш Падурра** (Тимко Падура) (21.12.1801, м. Іллінці – 08.09.1871 м. Козятин, похований у м. Махнівка, нині с. Комсомольське Козятин. р-ну), польсько-український поет, композитор, революціонер. Автор відомої польсько-української пісні «Неј, соколу» («Гей, соколі») (1871).

22 День народження **Насті Андріанівни Присяжнюк** (22.12.1894, м. Погребище – 08.06.1987, там само), української фольклористки, етнографа, краєзнавця, педагога. Закінчила двокласну школу, працювала на цукроварні, потім в Одесі – на цукрозаводі та канатній фабриці. Записувати фольклор почала з 1917 р. У 20-ті роки Н. А. Присяжнюк, маючи зв'язок із Етнографічною комісією і Кабінетом музичної етнографії Академії наук України, розпочала систематичну фольклористичну роботу: записала погребищенське весілля з усіма обрядами і піснями (650 пісень), збирала сотні пісень інших жанрів, працювала на ниві етнографії та краєзнавства. Усе зібране надсилала до Києва. Значну кількість записів подільської фольклористики надруковано в кількох томах серії «Українська народна творчість». Головним підсумком її життя став збірник «Пісні Поділля» (1976). Її записи є також у Державному архіві Вінницької області та обласному краєзнавчому музеї. Щорічно в Погребищенському районі проводиться свято фольклору «Світанки над Россю».

26 425 років тому народився **Петро Могила** (26.12.1596 (10.01.1597?), Молдавія – 11.01.1647, м. Київ), український церковний, державний і культурний діяч. Великі заслуги П. Могили перед вітчизняною культурою й освітою, у тому числі Вінниччини. Завдяки його зусиллям та брацлавського підсудка Михайла Кропивницького у м. Вінниця на основі братської школи при Вознесенському монастирі у 1638 р. відкрито православний колегіум – філію Києво-Могилянської колегії, нині Києво-Могилянської академії, одного з найпрестижніших вишів України. Водночас П. Могила підняв на якісно новий рівень викладання в церковнопарафіяльних школах, відкритих майже при кожному храмі. На середину XVII ст., за свідченнями іноземців, в Україні («країні козаків»), зокрема на Поділлі, практично всі чоловіки й більшість жінок були письменними. Церковний історик, єпископ Сильвестр Гаєвський сказав про П. Могилу: «Не просто український патріот, а велетень-патріот, що запліднив українську культуру на цілі віки вперед».

27 100 років від дня народження **Олександра Федоровича Швеця** (27.12.1921, с. Забуяни Макарів. р-ну Київ. обл. – 22.03.2009, м. Вінниця), заслуженого лікаря України (1984), організатора охорони здоров'я на Вінниччині. Був учасником Другої світової війни. Нагороджений орденами та медалями.

28 155 років тому народився **Данило Кирилович Заболотний** (28.12.1866, с. Чоботарка, нині с. Заболотне Крижопіл. р-ну – 15.12.1929, Київ, похов. у с. Заболотному), випускник Київського університету Св. Володимира (1894 р.), видатний учений, епідеміолог, мікробіолог, творець наукової школи, академік АН СРСР, президент АН УРСР. Засновник першої у світі кафедри епідеміології в Одесі. У Києві заснував Інститут мікробіології та епідеміології. У с. Заболотному Крижопільського району нині діє меморіальний Музей Д. К. Заболотного. 2019 р. в смт Крижопіль встановили пам'ятник видатному мікробіологу та епідеміологу.

Цього місяця виповнюється:

- 80 років тому (1941) створений Літинський табір військовополонених, де до березня 1942 р. померло від голоду 3200 осіб.

Іменний покажчик ювілярів 2021 року

Авксентюк Б. П. (липень)

Алексюк М. М. (серпень)

Бадюк В. В. (вересень)

Баленко М. П. (лютий)

Бичков М. М. (травень)

Білозерова Л. О. (квітень)

Боковець В. В. (лютий)

Бондар П. М. (листопад)

Боримський І. А. (січень)

Брезденюк В. О. (лютий)

Булат Л. М. (червень)

Бурдига Ф. В. (квітень)

Буренніков А. П. (серпень)

Буткевич В. Г. (серпень)

Васюра А. С. (серпень)

Васютинський О. Е. (березень)

Венгеров Л. М. (квітень)

Верещагін Ф. Г. (травень)

Веркентін В.-М. (лютий)

Відибіда-Руденко П. П. (червень)

Вільчинський В. Т. (квітень)

Волошенюк Г. Л. (Г. Касіяненко) (січень)

Вязьмітіна М. І. (квітень)

Гавриш Л. Т. (жовтень)

Гавриш М. Ф. (червень)

Гайструк А. Н. (червень)

Гарматюк А. П. (січень)

Ге М. М. (лютий)

Герасименко Я. А. (жовтень)

Гірко В. Л. (жовтень)

Глазунова Т. В. (квітень)

Гнибель А. Г. (жовтень)

Голяк Л. Д. (жовтень)

Гончар А. Г. (Анат Згар) (травень)

Горбонос Ф. В. (березень)

Гордійчук П. Г. (травень)

Гощинський С. (листопад)

Гречко Е. М. (травень)

Гречулевич В. Я. (2021 року виповнюється)

Григораш Д. С. (листопад)

Григорчук П. С. (серпень)

Грінченко Л. П. (квітень)

Грушевський М. С. (вересень)

Гулеватий Т. Я. (квітень)

Гуляк А. Б. (липень)

Гулько І. П. (травень)

Гуменюк Ф. М. (вересень)

Гуньо М. М. (серпень)

Дмитренко Ж. В. (листопад)

Домарецький В. А. (грудень)

Дорош М. Н. (січень)

Драганюк Л. С. (жовтень)

Друкований М. Ф. (листопад)

Дудка Д. А. (липень)

Дятчук В. В. (травень)

Забаштанський В. О. (жовтень)

Заблоцький А. П. (жовтень)

Заболотний Д. К. (грудень)

Загрійчук А. Л. (отець Анатолій) (січень)

Заєць І. І. (січень)

Зуїха Явдоха (справж. – Я. М. Сивак) (березень)

Касевич С. Д. (березень)

Кжижановський С. Ф. Я. (травень)

Кізімов Ю. І. (травень)

Кічмаренко М. С. (серпень)

Клен Ю. (Освальд Бургардт) (жовтень)

Коваленко Ю. В. (лютий)

Коваль І. Д. (лютий)

Кожухар В. М. (березень)

Козак В. С. (липень)

Коломацький В. В. (лютий)

Коломієць Д. І. (листопад)

Костенко Ю. І. (червень)

Костогриз С. Г. (січень)

Костюшко Т. (лютий)

Коцюбинська М. Х. (грудень)

Коцюбинський М. М. (вересень)

Красіленко В. А. (листопад)

Красний П. А. (2021 року виповнюється)

Криводубський В. Н. (жовтень)

Крим А. І. (вересень)

Кубаль В. Т. (липень)

Куленко Я. М. (серпень)

Ланге Тор Неве (квітень)

Ланда Г. Й. (червень)

Лапшина І. М. (серпень)

Лежнюк П. Д. (лютий)

Леонтович М. Д. (грудень)

Литвин С. М. (червень)

Ліст Ф. (жовтень)

Літинський Г. І. (березень)

Лобачева І. Ф. (вересень)

Лук І. Г. (листопад)

Лук'яненко А. (грудень)

Луцишин О. Г. (вересень)

Люля І. І. (березень)

Майборода Д. О. (лютий)

Маліванчук А. І. (січень)
Медражевський А. Т. (березень)
Мекк фон Н. Ф. (січень)
Мельник П. С. (січень)
Мельничук О. Ф. (жовтень)
Михайловський Б. В. (червень)
Михальчук К. П. (січень)
Мігрін М. М. (квітень)
Могила П. (грудень)
Могилко К. В. (лютий)

Недбалюк О. П. (жовтень)

Некрасов М. О. (грудень)
Ніщинський П. І. (вересень)

Овчарук А. М. (червень)

Орест М. (М. К. Зеров) (листопад)
Осьмушко В. Т. (травень)

Павлюк М. А. (грудень)

Падурра Т. (грудень)
Пастушенко Л. Т. (грудень)
Перепелюк В. М. (листопад)
Пікус Є. М. (лютий)
Піскун Р. П. (січень)
Пічкур Д. С. (квітень)
Пойменов Ф. І. (грудень)
Поклад Н. І. (вересень)
Полянський Л. П. (лютий)
Порошенко О. І. (червень)
Постніков В. М. (серпень)
Потоцький Я. (березень)
Присяжнюк Н. А. (грудень)

Ратушна Л. С. (січень)

Рачук М. С. (березень)
Романов М. Ф. (листопад)
Руданський С. В. (січень)
Руденко М. О. (лютий)
Рябий А. С. (липень)
Рябий М. О. (грудень)

Саблук П. Т. (червень)

Савченко І. А. (жовтень)
Свенціцький П. (2021 року виповнюється)
Семенов В. А. (лютий)
Серкова В. К. (червень)
Сіра Г. С. (листопад)
Скалецький Р. А. (листопад)

Смаглій О. Л. (січень)
Смогоржевський О. С. (березень)
Собко С. С. (лютий)
Совінський Л. (листопад)
Сойфертіс Л. (Веніамін) В. (листопад)
Сокур М. І. (жовтень)
Соловей П. О. (серпень)
Сорока А. В. (липень)
Стельмах М. П. (травень)
Степанюк Г. І. (квітень)
Столярський П. С. (листопад)
Страшний В. І. (жовтень)
Стус В. С. (січень)

Танцюра Г. Т. (червень)
Тишецький В. А. (вересень)
Ткачук О. М. (червень)

Українка Л. (Л. П. Косач-Квітка) (лютий)

Філін О. О. (травень)
Фурман Ю. М. (травень)

Цвігун Т. О. (листопад)

Чайковський П. І. (травень)
Чебикін А. В. (квітень)
Черниш А. Й. (вересень)
Чорногуз О. Ф. (квітень)
Чубач Г. Т. (січень)

Шварцман М. Ф. (листопад)
Швець О. Ф. (грудень)
Шевченко Т. Г. (березень)
Шепель Я. М. (події)
Шимко М. М. (лютий)
Широцький (Шероцький) К. В. (червень)
Шкляр Б. С. (січень)
Шпортун М. Ф. (січень)
Штаерман І. Я. (квітень)
Шульга І. Г. (серпень)

Яворський М. Й. (жовтень)
Яковишина Н. А. (вересень)

**Перелік авторських текстових довідок, розміщених у видання
«Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини»
(2012–2020)**

2012

- 1812 рік в історії Вінниччини.** До 200-річчя Вітчизняної (франко-російської) війни 1812 р. / О. І. Роговий
- 90 років Вінницькому архіву** / Ю. В. Легун
- Що не зміг сказати тоді автор.** До 50-річчя виходу книги Івана Безуглого «Тайны «Вервольфа» / Я. А. Бранько
- Вишенька – перлина Вінниці.** До 50-річчя забудови житлового масиву «Вишенька» у Вінниці / В. З. Спусканюк, С. О. Царенко
- Золотий ювілей «Горлиці».** До 50-річчя народного аматорського фольклорно-етнографічного ансамблю Слобода-Яришівського СБК Могилів-Подільського р-ну / Т. Є. Гарбулинська
- Цивільні невільники Третього райху.** До 70-річчя початку примусового вивезення українського населення, в т.ч. вінничан, на роботу в гітлерівську Німеччину, 13.02.1942 / С. Д. Гальчак
- 110-літній ювілей Гайсинської центральної районної бібліотеки** / Т. Р. Соломонова
- Ціною життя живучи** Анатолія Звірика в літературі слід народницький. До 75-річчя від дня народження / М. П. Стрельбицький
- Мистецтво слова, порівняне з ефектом 3D-зображення.** До 100-річчя від дня народження М. П. Стельмаха / М. П. Стрельбицький
- З ювілеєм, філармоніє!** До 75-річчя з часу заснування Вінницької обласної філармонії / О. О. Юзепольська
- Улюблениця Лесі Українки.** До 135-річчя від дня народження О. Косач-Кривинюк / А. М. Подолинний
- Гордість Поділля.** До 65-ї річниці від дня народження А. І. Кочерги, українського оперного співака / В. І. Третяк
- Вінницькому державному педагогічному університету імені Михайла Коцюбинського – 100 років** / О. В. Шестопалюк
- Вінницька центральна дитяча бібліотека.** До 60-річчя від дня заснування / С. М. Козловська
- Педагог, літературознавець, краєзнавець Михайло Петрович Солоненко.** До 100-річчя від дня народження / Л.Л. Тупчій
- Талановитий подільський гончар Олексій Григорович Луцишин.** До 90-річчя від дня народження / В. М. Добровольська, Т. Г. Бойчук
- Вінницький академічний обласний театр ляльок.** До 75-річчя з часу заснування / М. А. Шаповал
- Вінницькому обласному радіо – 80** / О. Д. Матвійчук
- Щаслива доля Зої Зосимівни Чорної.** До 80-річчя від дня народження фольклористки, етнографа, майстра народної творчості / Т. Є. Гарбулинська
- Відданий бібліотечній справі.** До 75-ї річниці від дня народження А. Й. Лучка, колишнього директора Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва / П. І. Цимбалюк

2013

- Лядовський Свято-Усікновенський скельний чоловічий монастир.** До 1000-ліття з часу заснування / Архіандрит Антоній «Нетребін»
- Із небуття – в сьогодення.** До 180-річчя від дня народження українського художника Яна Засідателя / І. В. Безбах

КП «Вінницьке трамвайно-тролейбусне управління». До 100-річчя з часу заснування / В. І. Бугайчук
Бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського – 100 років! / В. С. Білоус
Вінницька обласна наукова медична бібліотека. До 80-річчя з часу заснування / Г. В. Берладин
Сильвестер Гроза (Венжик-Гроза) Sylwester Groza (Wężyk-Groza). До 220-річчя від дня народження польського письменника / В. В. Колесник
«Тут ми починали...». До 125-літнього ювілею українського режисера та актора Г. П. Юри / С. В. Фицайло
Тендітна жінка з... характером. До 55-річчя від дня народження історика, краєзнавця О. А. Коляструк / Т. Р. Соломонова
Видатний краєзнавець Поділля. До 120-річчя від дня народження В. Д. Отамановського / С. Д. Гальчак
Грані таланту В'ячеслава Постернака. До 60-річчя від дня народження майстра ковальського мистецтва / Т. О. Марчук
Честі не зрадив своїй. До 140-річчя від дня народження військового діяча Я. Г. Гандзюка / К. В. Завальнюк
Політик, добродій, поет душею. До 60-річчя від дня народження А. С. Матвієнка / Н. Ю. Гнатюк
Феномен Василя Земляка. До 90-річчя від дня народження українського письменника / Н. С. Поляруш
Владислав Городецький – людина-легенда. До 150-річчя від дня народження архітектора / Л. М. Денисова
Натхнення від мами і солов'їв. До 75-річчя від дня народження журналіста і письменника І. С. Волошенюка / В. М. Паламарчук
Зельман Абрахам Ваксман. До 125-річчя від дня народження мікробіолога, лауреата Нобелівської премії / О. І. Роговий
Високий політ Василя Кобця. До 70-річчя від дня народження українського письменника / Г. П. Мовчанюк
Із серцем Слово нарівні. До 65-річчя від дня народження українського письменника М. Ф. Каменюка / В. П. Сторожук
Прислів'я та приказки Немирівського краю у «Народних оповіданнях» Марка Вовчка. До 180-річчя від дня народження української письменниці / В. Ю. Дем'яненко

2014

Архітектор Антоній В'ячеславович Крейчі. До 100-річчя від дня народження / С. О. Царенко
Феномен Сергія Гальчака. До 65-річчя від дня народження / В. М. Паламарчук
Дослідник духовного життя українського селянства. До 60-річчя від дня народження С. І. Дровозюка / О. К. Струкевич
Ярослав Івашкевич – подолянин, класик польської літератури. До 120-річчя від дня народження / П. С. Григорчук
Незгасна ватра митрополита. До 150-річчя від дня народження Василя Костянтиновича Липківського / О. І. Роговий
Немеркнучий подвиг. До 70-річчя визволення Вінницької області від нацистських загарбників / С. Д. Гальчак
Академічний ансамбль пісні і танцю «Поділля». До 70-річчя з часу утворення колективу / Л. В. Смішко
Скульптор Володимир Смаровоз: рух, зупинений у просторі. Присвячується пам'яті художника / Ю. В. Присяжна

Тадеуш (Тадеуш Пжемислав Міхал) Грохольський – польський живописець і графік, громадський діяч. *До 175-річчя від дня народження* / В. В. Колесник

Добра іронія долі. *До 65-річчя від дня народження М. П. Стрельбицького* / В. І. Мельник

Корифей українського хорового мистецтва. *До 100-річчя від дня народження П. І. Муравського* / В. А. Швець

«Спасибі, доле, за мої дороги...». *До 75-ліття від дня народження В. Є. Селезньова* / С. В. Фицайло

За покликом хліборобського роду. *До 75-річчя від дня народження А. М. Пачевського* / В. Г. Лисенко, С. І. Кочубейник

Анатоль Свидницький – попередник Михайла Коцюбинського в літературі. *До 180-річчя від дня народження класика нової української літератури* / М. П. Стрельбицький

Пошуки симетрії справедливості у несправедливому світі. *До 100-річчя від дня народження українського письменника Д. Г. Дереча* / В. С. Рабенчук

Народної культури оберіг. *До 75-річчя з часу заснування Вінницького обласного центру народної творчості* / О. І. Назарець

Український лицар-отаман Я. В. Гальчевський. *До 120-річчя від дня народження* / К. В. Завальнюк

Слово про Родіона Скалецького. *До 115-річчя від дня народження українського композитора, хорового диригента, фольклориста* / О. І. Носальський

Фольклористка Настя Присяжнюк. *До 120-річчя від дня народження* / Г. Л. Волошенко

2015

Килимник Степан Іванович. *До 125-річчя від дня народження видатного українського педагога, етнографа, фольклориста, історика* / Т. П. Пірус

Пісенне століття Марії Руденко. *До 100-річчя від дня народження* / Ж. В. Дмитренко

Берегиня української самобутності. *До 55-річчя від дня народження етнолог, фольклористки С. О. Творун* / Л. Г. Мовчан

Мужній воїн, новатор бібліотечної справи. *До 95-річчя від дня народження Григорія Кириловича Смагла* / П. І. Цимбалюк

Яблуні Благовіщення Михайла Вдовцова. *До 60-річчя від дня народження письменника* / М. Ф. Каменюк

Присутність Бога у картині, або Меланхолійна Мудрість Художника Федора Коновалука. *До 125-річчя від дня народження* / М. П. Стрельбицький

Багатогранність її таланту. *До 70-річчя від дня народження народної артистки України Л. О. Белозьорової* / С. В. Фицайло

Подвижник і патріот. *До 75-річчя від дня народження вченого-літературознавця, письменника А. М. Подолинного* / Т. В. Яковенко

Браїлівські подорожі генія музики. *До 175-річчя від дня народження Петра Ілліча Чайковського* / А. Л. Клекот

Павло Іванович Хавлюк – дослідник старожитностей Поділля. *До 90-річчя від дня народження* / В. С. Рудь, В. А. Косаківський

Науковець і письменник. *До 100-річчя від дня народження М. Й. Сиротюка* / А. М. Подолинний

Її життя бере початок від матері-землі. *До 75-річчя від дня народження Героя Соціалістичної Праці О. Ф. Десяк* / О. І. Гнатенко

Юзеф Антоній Аполлінарій (Йосип Йосипович) Роллє. *До 185-річчя від дня народження польського історика, лікаря, письменника, громадського діяча* / Т. Р. Кароева

Творча спадщина Самуїла Рабіна. *До 110-річчя від дня народження архітектора* / С. О. Царенко

Поетичне місіянство Володимира Забаштанського. *До 75-річчя від дня народження поета* / В. П. Крупка

Подільський фенікс. До 130-річчя від дня народження Володимира Свідзинського / В. С. Василенко
Два життя Леоніда Куцоого. До 75-річчя від дня народження відомого українського поета-гумориста / А. В. Стебелев
Людина світової слави. До 155-річчя від дня народження Ігнація Падеревського / Т. О. Марчук
Першовідкривач таємниць «Вервольфу». До 90-річчя від дня народження українського історика, архівіста І. О. Безуглого / В. М. Вітковський
«Так говорять і в нас – на Поділлі»: Подільськими шляхами Михайла Старицького. До 175-річчя від дня народження письменника / В. С. Василенко

2016

«В усьому хочеться дійти самої суті...». До 60-річчя від дня народження Валерія Прусса, народного артиста України / С. В. Фицайло
Іван Коваль – волею долі художник. До 70-річчя від дня народження / Г. Л. Волошенко
«Я щасливий, що живу, жив, віддавав своє серце людям...». До 100-річчя від дня народження Валентина Речмедіна / А. М. Подолинний
Високе літо березневої душі. До 50-річчя від дня народження поетеси Валентини Сторожук / Н. Ю. Гнатюк
«Коли Черногузу боляче – Гоголь ще раз перевертається в домовині...». До 80-річчя від дня народження Олега Черногуза / В. С. Рабенчук
Від «золотої кельми» до «золотого пера». До 75-річчя від дня народження письменника Д. С. Пічура / Л. М. Куций
Чорнобиль у нашій свідомості, в серці, думках. До 30-річчя Чорнобильської трагедії / М. М. Ястремський
«Перекладач, журналіст і трішки поет...». До 65-річчя від дня народження Петра Гордійчука / В. П. Сторожук
«Лицар, що ніколи не розлучався з блокнотом і олівцем...». До 90-річчя від дня народження Мар'яна Маловського / Н. А. Войтюк
Літописець епохи. До 75-річчя від дня народження заслуженого журналіста України Анатолія Гончара / А. В. Стебелев
Широцький Костянтин Віталійович. До 130-річчя від дня народження / Т. Р. Кароєва
На крилах Божої наснаги. До 60-річчя від дня народження вишивальниці Л. П. Шаламай / С. Д. Гальчак
Один із «груна нездоланих співців». До 125-річчя від дня народження Юрія Клена / А. М. Подолинний
«Я мушу встигнути...». До 110-річчя від дня народження кінорежисера, сценариста, актора, педагога І. А. Савченка / Т. О. Марчук
Осіннє золото Миколи Романова. До 70-річчя від дня народження культуролога, заслуженого працівника культури України / Н. Л. Покришук
Томаш Падурра – польсько-український лірник. До 215-річчя від дня народження митця / Т. О. Марчук
Данило Кирилович Заболотний. До 150-річчя від дня народження / Л. П. Новарчук

2017

1917 р.: перший рік Української революції у Вінниці. До 100-річчя подій 1917–1921 рр. / О. Ю. Федоришен
Сонячні висоти подільського жайворонка. До 80-річчя від дня народження Євгена Пилиповича Гуцала – українського поета, прозаїка, публіциста, кінодраматурга (14.01.1937–04.07.1995) / В. Д. Кобець

Винокурова Фаїна Аврамівна. До 70-річчя від дня народження (29.01.1947) / О. С. Петренко

Вершини скоряються сильним. До 75-річчя від дня народження Василя Максимовича Мороза (02.02.1942) / О. А. Юрчишина

Вінницька ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва – бібліотека майбутнього. До 110-ї річниці відкриття бібліотеки (15.02.1907) / Н. І. Морозова

Чайка у Дністрових небесах. До 70-річчя від дня народження Н. Ю. Гнатюк, поетеси, перекладача, критика, публіциста, упорядника (18.03.1947) / П. М. Перебийніс

Генеалогія: виклик чи покликання для Юрія Легуна? До 50-річчя від дня народження (07.05.1967) / Т. Р. Кароева

«А вік – то невеличка віха...». До 80-річчя від дня народження Валентини Василівни Хрещенюк, заслуженої артистки України (12.05.1937) / С. В. Фицайло

Вінницька обласна клінічна лікарня імені М. І. Пирогова. До 100-річчя з часу відкриття (1917) / Н. М. Древа

Територія музики. Сторінки історії Вінницької обласної філармонії. До 80-річчя від дня заснування (1937) / Л. В. Смішко

Битва під Батогом. До 365-річчя історичної події (1652) / Ю. С. Степанчук

Петро Перебийніс. Життя і творчість. До 80-річчя українського поета (06.06.1937)

Бойко Петро Адольфович. До 60-річчя від дня народження заслуженого діяча мистецтв України, народного артиста України (21.06.1957) / за матеріалами з мережі «Інтернет»

Життя, присвячене свободі і слову. До 120-річчя від дня народження Леоніда Мосендза (20.08.1897–13.10.1948) / А. М. Подолинний

Вінницька трагедія 1937–1938 рр. До 80-річчя від початку репресій проти мирного населення / О. Ю. Федоришен

Погляд через століття. До 100-річчя заснування газети «Вінниччина» (03.09.1917) / А. Л. Трошкова

Класик з хутора Теклівка, або Постійно мобілізований. До 75-річчя від дня народження Володимира Олександровича Яворівського, українського письменника, публіциста, відомого політичного і громадського діяча (11.10.1942) / М. О. Рябий

Вінницький академічний обласний театр ляльок. До 80-річчя з часу заснування (1937) / М. А. Шаповал

Перекладач Святого Письма з Вінниці. До 125-річчя від дня народження Івана Софроневича Хоменка (23.11.1892–10.04.1981) / [Б. В. Хоменко]

Вінницька обласна бібліотека для дітей ім. І. Я. Франка. До 90-річчя з часу заснування (1927) / Т. А. Мрищук

Музей фольклору Гната Танцюри. До 50-річчя з часу заснування (1967) / Н. Г. Громова

Микола Леонтович. Славний син співочого Поділля. До 140-річчя від дня народження українського композитора, хорового диригента, педагога (13.12.1877–23.01.1921) / К. І. Висоцька

2018

В'ячеслав Федорович Коренєв. До 150-річчя від дня народження художника, педагога, одного із засновників Вінницького обласного краєзнавчого музею (1868 – після 1920 р.) / І. В. Безбах

Василь Стус: право бути собою. До 80-річчя від дня народження (06.01.1938–04.09.1985) / О. В. Пуніна

Дух гідності. До 80-річчя від дня народження Анатолія Бортняка (27.04.1938–22.07.2009) / Н. Ю. Гнатюк

Вінницький обласний краєзнавчий музей. До 100-річчя з часу заснування (1918) / О. В. Бродзь

«Планета Україна» Олександра Гордієвича. До 75-річчя від дня народження фотохудожника (15.05.1943) / М. Ф. Каменюк

Пам'яті колеги, друга, наставника. До 70-річчя від дня народження заслуженого працівника культури України Василя Федоровича Циганюка (15.06.1948–21.07.2006) / С. В. Гарбулинський

Життя як книжка... До 50-річчя від дня народження історика, книгознавця, музеєзнавця, доктора історичних наук Тетяни Робертівни Кароєвої (24.06.1968) / О. А. Коляструк

Подвижник Літинщини. До 80-річчя Павла Івановича Ткачука, педагога, краєзнавця, літературознавця, етнографа (27.06.1938) / Н. Б. Римаренко

Класик української літератури і журналістики. До 80-річчя від дня народження І. С. Волошенюка (03.07.1938–14.03.2017) / Н. І. Андрійчук

Та, яка перевертає гори... До 60-річчя від дня народження Світлани Михайлівни Василюк (20.07.1958) / В. М. Вітковський

Культуролог, талановитий митець, умілий організатор. До 60-річчя від дня народження С. С. Городинського, заслуженого артиста України (27.07.1958) / О. Г. Зелінська

Василь Кавун – людина-епоха. До 90-річчя від дня народження (14.08.1928–08.08.2009) / Ф. Х. Шевчук

Поет, журналіст, педагог. До 70-річчя від дня народження Олега Валеріановича Пасічника (30.09.1948–01.09.2010) / С. Д. Гальчак

До поетики життєвих контрастів та ескізного одивнення Віктора Мельника. До 60-річчя від дня народження (05.10.1958) / І. А. Зелененька

«Два регіони – одне серце». До 60-річчя встановлення дружніх зв'язків між Вінницькою областю та Свентокшиським воєводством (08.10.1958) / М. М. Ільчук

Народжена лігати. До 65-річчя від дня народження Н. М. Космини (15.10.1953) / П. Г. Гордійчук

Одержимий любов'ю до Подільського краю. До 60-річчя від дня народження педагога, історика, краєзнавця, архівіста Олександра Івановича Рогового (01.11.1958) / С. Д. Гальчак

Бережіть сторожові вогні! До 75-річчя від дня народження письменника, громадського діяча, голови Конгресу української інтелігенції Вінниччини Василя Дмитровича Кобця (04.11.1943) / П. Г. Гордійчук

«Я – останній корсар українського вірша...» До 70-річчя від дня народження поета і громадського діяча М. Ф. Каменюка (10.11.1948) / А. В. Стебелев

Професор М. М. Кравець: штрихи до ненаписаного портрета. До 90-річчя від дня народження (24.11.1928–20.07.2011) / В. П. Перкун

Боротися до останнього. До 140-річчя від дня народження Миколи Миколайовича Болярського (02.12.1878–19.10.1939) / О. А. Юрчишина

Ненаписаний роман українського старшини (життєпис Миколи Битинського 1971 р.). До 125-річчя від дня народження М. О. Битинського (06.12.1893–24.12.1972) / О. Ю. Федоришен

Голос української крові, українського духу. До 130-річчя від дня народження Галини Журби (29.12.1888–09.04.1979) / А. М. Подолинний

2019

Микола Луків. До 70-річчя від дня народження письменника / В. А. Степанюк

Одержимий творчим неспокоєм. До 70-річчя від дня народження Сергія Дмитровича Гальчака (09.02.1949) / П. І. Цимбалюк

Керманіч журналістів Вінниччини. До 75-річчя від дня народження Василя Миколайовича Паламарчука (18.02.1944) / С. Д. Гальчак

«Світ сцени – зоряна завіса...» До 70-річчя від дня народження актриси, народної артистки України Клавдії Федорівни Баріл (18.03.1949) / С. В. Фицайло

Весна Визволення. До 75-ї річниці визволення Вінниччини від нацистських загарбників (26.03.1944) / С. С. Гареник, П. В. Мельник

Професор Іван Митрофанович Грабченко. До 125-річчя від дня народження лікаря-хірурга, доктора медичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки УРСР (29.04.1894–08.07.1975) / О. А. Юрчишина

Сподвижник української історичної науки. До 70-річчя від дня народження Олександра Петровича Реєнта (10.05.1949) / С. Д. Гальчак

Грузман Зіновій Емануїлович. До 100-річчя від дня народження (12.05.1919–12.01.1999) / Н. С. Поляруш

Мандрівник, що прорубує хащі до світла. До 75-річчя від дня народження українського поета, прозаїка, кінопубліциста Володимира Семеновича Рабенчука (02.07.1944) / А. І. Кичинський

Педагог, який навчав великодушності. До 100-річчя від дня народження Болеслава Буяльського (01.08.1919–22.09.2009) / О. Б. Залюбівська

Подільська газета «Шлях» (1919 р.) в контексті щоденної подачі інформації. До 100-річчя з часу виходу / В. О. Гандзюк

У кожного є свій талант. До 80-річчя від дня народження Віталія Євдокимовича Селезньова (20.08.1939) / С. В. Фицайло

«– Яке ж твоє імення, українко? – Моє ім'я Любов» До 100-річчя від дня народження Аріядни Шумовської-Стебельської (23.08.1919–06.06.2002) / А. М. Подолинний

Два подвиги Героя. До 110-річчя від дня народження І. М. Філіповського (15.09.1909–18.09.1992) / П. І. Цимбалюк

Ананій Волинець – гайсинський отаман доби Української революції (1917–1921) (01.10.1894–14.05.1941) / О. О. Коваль

З когорти нескорених: отаман Я. В. Гальчевський. До 125-річчя українського військового діяча, полковника Армії УНР (1922), мемуариста (03.11.1894–22.03.1943) / К. В. Завальнюк

Він визначав поступ Вінниці майже двадцять років. До 155-річчя від дня народження М. В. Оводова / Т. Р. Кароєва

Не забуваймо Настю Присяжнюк! До 125-річчя від дня народження (22.12.1894–08.06.1987) / Г. Л. Волошенюк

2020

Магдебурзьке право Вінниці. До 380-річчя з часу надання права (1640) / Ю. В. Легун

Про коло читання Шаргородського священника 1660 р. До 360-річчя здійснення першої спроби Григорієм Димитрієвичем бібліографування на Поділлі / Т. Р. Кароєва

Тульчинський коледж культури. До 90-річчя з часу створення (1930) / Л. Д. Трачук

Леонтій Назарович Гринюк – постать у мистецтві України. До 70-річчя від дня народження (26.01.1950) / Т. Г. Журунова

До 70-річчя від дня народження заслуженого майстра народної творчості України, поетеси, прозаїка Марії Василівни Гоцуляк (15.02.1950) / Т. О. Цвігун

Його життєве кредо – служіння людям і улюбленій справі. До 100-річчя від дня народження кавалера двох бойових орденів Слави, колишнього заступника директора Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва Григорія Кириловича Смагла (28.02.1920–15.03.1995) / П. І. Цимбалюк

Той, чия нанашка – Весна. До 60-річчя від дня народження Вадима Миколайовича Вітковського (08.03.1960) / М. Ф. Каменюк

Жінка, «...яка живе у книжковій стихії». До 70-річчя від дня народження заслуженого працівника культури України Павлини Іванівни Цимбалюк (16.03.1950) / Л. Б. Сеник

«Понад рідним краєм». До 150-річчя від дня народження Олександра Гнатовича Лотоцького (21.03.1870–22.10.1939) / О. Ю. Антонюк, І. М. Романюк

Живопис Василя Слободянюка. До 70-річчя від дня народження художника декоративно-прикладного мистецтва, скульптора, майстра народного малярства, різьби по дереву, заслуженого майстра народної творчості України (02.04.1950) / В. В. Титаренко

Сміливість бути собою. До 70-річчя від дня народження Валентини Степанівни Живко (09.04.1950–10.12.2018) / Н. А. Сентемон

Нагребецький Анатолій Никифорович. До 75-річчя від дня народження педагога, краєзнавця (09.05.1945) / Т. М. Коваль

Йоахим Волошиновський – «батько кооперації Поділля». До 150-річчя від дня народження громадського, політичного діяча, журналіста, одного із засновників кооперативного руху в Україні (02.06.1870–11.01.1945) / В. П. Рекрут

Жмеринська залізниця. До 150-річчя відкриття залізничного руху станцією Жмеринка (07.06.1870) / С. С. Богатчук

Безбах Ілля Васильович. До 75-річчя від дня народження художника, заслуженого діяча мистецтв України (07.06.1945–05.06.2017) / С. В. Бартко

Знакове ім'я. До 70-річчя від дня народження заслуженого діяча мистецтв України, поета і кінорежисера Станіслава Болеславовича Чернілевського (06.07.1950) / Н. Ю. Гнатюк

Опромінений талантом. До 60-річчя від дня народження Анатолія Мироновича Вольського, заслуженого артиста України, народного артиста України (30.08.1960) / С. В. Фицайло

Аркадій Іванович Годлевський. До 75-річчя від дня народження хірурга, доктора медичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України (22.09.1945) / О. А. Юрчишина

Вінницька філія Всенародної бібліотеки при УАН (ВУАН). До 100-річчя з часу відкриття (23.09.1920) / Т. Р. Кароєва

Творчий ювілей письменників Вінниччини. До 50-річчя з часу заснування Вінницької обласної організації Національної спілки письменників України (жовтень 1970) / В. М. Вітковський

Найталановитіший кобзар України жив у Вороновиці. До 110-річчя від дня народження Володимира Максимовича Перепелюка, українського сценічного кобзаря, бандуриста, фольклориста (21.11.1910–03.07.2000) / Г. Л. Волошенюк

**Автори текстових довідок, уміщених у видання
«Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини»*
(2012–2020)
2012**

Гальчак Сергій Дмитрович, кандидат історичних наук, доцент Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського.

Гарбулінська Тетяна Єгорівна, провідний методист з фольклору Вінницького ОЦНТ.

Бойчук Тетяна Григорівна, старший науковий працівник Вінницького обласного художнього музею.

Бранько Ярослав Андрійович, науковий працівник Вінницького обласного краєзнавчого музею, краєзнавець.

Добровольська Валентина, в. о. заступника директора Вінницького обласного художнього музею.

Козловська Світлана Миколаївна, завідувача центральною міською дитячою бібліотекою Вінницької ЦМБС.

Роговий Олександр Іванович, голова міжрайонного об'єднання «СОБ» (м. Липовець), краєзнавець.

Легун Юрій Вікторович, доктор історичних наук, директор Державного архіву Вінницької області.

Матвійчук Олександр Дмитрович, головний редактор Вінницького обласного радіо.

Подолінний Анатолій Мусійович, кандидат філологічних наук, професор Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського.

Соломонова Тетяна Робертівна, кандидат історичних наук, доцент Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського.

Стрельбицький Михайло Петрович, письменник, літературознавець.

Третяк Віра Іванівна, старший викладач інституту педагогіки, психології і мистецтв Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського.

Тупчий Лариса Ладівна, бібліограф-краєзнавець Жмеринської ЦРБ.

Царенко Сергій Олександрович, головний архітектор м. Вінниці (2004–2008).

Цимбалюк Поліна Іванівна, заступник директора Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва.

Шаповал Маргарита Андріївна, керівник літературно-драматичної частини Вінницького академічного обласного театру ляльок.

Шестопалюк Олександр Васильович, ректор Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук.

Юзепольська Олена, начальник концертного відділу Вінницької обласної філармонії.

2013

Архімандрит Антоній (Нетребін), настоятель Лядовського Свято-Усікновенського скельного чоловічого монастиря.

Безбах Ілля Васильович, директор Вінницького обласного художнього музею, заслужений діяч мистецтв України.

Берладин Галина Василівна, директор Вінницької обласної наукової медичної бібліотеки.

Білоус Валентина Степанівна, директор бібліотеки Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського.

Бугайчук Володимир Іванович, начальник КП «Вінницьке трамвайно-тролейбусне управління».

Гальчак Сергій Дмитрович, доктор історичних наук, зав. кафедрою журналістики Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського, голова правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України.

Гнатюк Ніна Юхимівна, поетеса, член НСПУ.

Дем'яненко Вероніка Юрївна, науковий працівник музею «Літературна Немирівщина».

Денисова Людмила Михайлівна, архітектор.

Завальнюк Костянтин Вікторович, кандидат історичних наук, головний спеціаліст Державного архіву Вінницької області.

Колесник Вікторія Василівна, старший науковий співробітник Вінницького обласного краєзнавчого музею.

Марчук Тетяна Олександрівна, зав. відділу рідкісних і цінних видань Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва.

Мовчанюк Григій Павлович, кандидат філологічних наук, член НСПУ.

Паламарчук Василь Миколайович, голова Вінницької обласної організації НСЖУ, заслужений журналіст України.

Поляруш Ніна Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського.

Роговий Олександр Іванович, голова міжрайонного краєзнавчого об'єднання «СОБ», член фонду ім. З. Ваксмана, краєзнавець.

Соломонова Тетяна Робертівна, кандидат історичних наук, доцент інституту етнології та загальної історії Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського.

Спиця Марія Григорівна, провідний редактор сектору редакційно-видавничої роботи Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва.

Сторожук Валентина Петрівна, поетеса, член НСПУ.

Фицайло Світлана Володимирівна, керівник літературно-драматургічної частини ВОУАМД театру ім. М. Садовського.

2014

Гальчак Сергій Дмитрович, доктор історичних наук, завідувач кафедри журналістики Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського, голова Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, заслужений працівник культури України.

Григорчук Петро Семенович, кандидат історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського.

Завальнюк Костянтин Вікторович, кандидат історичних наук, головний спеціаліст Державного архіву Вінницької області, член НСЖУ.

Колесник Вікторія Василівна, старший науковий працівник відділу давньої історії Вінницького обласного краєзнавчого музею.

Кочубейник Станіслав Іванович, журналіст, член НСЖУ.

Лисенко Володимир Григорович, журналіст, краєзнавець.

Мельник Віктор Іванович, письменник, журналіст.

Назарець Олена Іванівна, заступник директора Вінницького обласного центру народної творчості.

Носальський Олександр Іванович, учасник хору ветеранів війни та праці ім. Р. Скалецького.

Паламарчук Василь Миколайович, голова правління Вінницької обласної організації НСЖУ, заслужений журналіст України.

Рабенчук Володимир Семенович, письменник, журналіст, член НСПУ, заслужений працівник культури України.

Роговий Олександр Іванович, начальник архівного відділу Липовецької райдержадміністрації, голова міжрайонного краєзнавчого об'єднання «СОБ», заступник голови обласної організації Національної спілки краєзнавців України, член правління краєзнавчого товариства «Поділля».

Смішко Леся Вікторівна, головний художній керівник Вінницької обласної філармонії.

Стрельбицький Михайло Петрович, письменник, літературознавець, кандидат філологічних наук.

Струкевич Олексій Карпович, доктор історичних наук, професор Вінницького обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників, краєзнавець.

Присяжна Юлія Вікторівна, мистецтвознавець.

Фицайло Світлана Володимирівна, мистецтвознавець, керівник літературно-драматургічної частини ВОУАМД театру ім. М. Садовського.

Царенко Сергій Олександрович, начальник управління містобудування та архітектури Вінницької обласної державної адміністрації, головний архітектор області, кандидат архітектури, дійсний член ICOMOS (м. Вінниця).

Швець В'ячеслав Адольфович, викладач I дитячої музичної школи м. Вінниця, художній керівник хору ветеранів війни та праці ім. Р. Скалецького.

2015

Василенко Вадим Сергійович, аспірант Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України.

Вітковський Вадим Миколайович, письменник, головний редактор журналу «Вінницький край», член НСЖУ, НСПУ.

Гнатенко Ольга Іванівна, педагог, відмінник освіти України.

Дмитренко Жанна Віталіївна, провідний методист Вінницького обласного центру народної творчості, поетеса, відмінник освіти України.

Каменюк Михайло Феодосійович, письменник, журналіст, літературознавець, перекладач, краєзнавець, видавець, громадський діяч, голова Вінницької обласної організації НСПУ, заслужений працівник культури України.

Каросва Тетяна Робертівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії, соціально-політичних дисциплін та етнології Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського, докторант.

Клекот Андрій Леонідович, директор музею П. І. Чайковського і Н. Ф. фон Мекк (смт Браїлів Жмеринського р-ну).

Косаківський Віктор Афанасійович, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри філософії, соціально-політичних дисциплін та етнології Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського.

Крупка Віктор Петрович, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української літератури Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського.

Марчук Тетяна Олександрівна, зав. відділу рідкісних і цінних видань Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва.

Мовчан Лариса Григорівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач Вінницького навчально-наукового інституту економіки Тернопільського національного економічного університету.

Пірус Тетяна Петрівна, зав. навчально-наукової лабораторії етнології Поділля Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського, член НСЖУ, Національної спілки майстрів народного мистецтва України.

Подолінний Анатолій Мусійович, кандидат філологічних наук, літературознавець, письменник, член НСПУ, заслужений працівник культури України.

Рудь Віталій Сергійович, історик, краєзнавець, член Національної спілки краєзнавців України.

Стрельбицький Михайло Петрович, кандидат філологічних наук, письменник, літературознавець.

Стебелєв Андрій Валентинович, поет, журналіст, член НСПУ.

Фицайло Світлана Володимирівна, мистецтвознавець, керівник літературно-драматургічної частини ВОУАМД театру ім. М. Садовського.

Царенко Сергій Олександрович, кандидат архітектури, начальник управління містобудування та архітектури Вінницької обласної державної адміністрації, головний архітектор області.

Цимбалюк Павліна Іванівна, бібліотекознавець, бібліограф, краєзнавець, учений секретар Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, заслужений працівник культури України.

Яковенко Тетяна Василівна, кандидат філологічних наук, літературознавець, поетеса, заслужений працівник культури України.

2016

Волошенюк Ганна Леонтіївна, журналістка, краєзнавець.

Войтюк Неля Адамівна, зав. відділу мистецтв Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва.

Гальчак Сергій Дмитрович, доктор історичних наук, професор кафедри стилістики української мови і журналістики Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського, голова правління обласної організації НСКУ, заслужений працівник культури України.

Гнатюк Ніна Юхимівна, поетеса, член НСПУ, громадська діячка, заступник голови Вінницького міжнародного земляцтва у Києві.

Каросва Тетяна Робертівна, кандидат історичних наук, доцент, докторант Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського.

Куций Леонід Миронович, поет-гуморист, сатирик, публіцист, член НСПУ, НСЖУ, отаман Вінницького куреня гумористів ім. Степана Руданського.

Марчук Тетяна Олександрівна, в. о. зав. відділу рідкісних і цінних видань Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва.

Новарчук Людмила Петрівна, головний бібліограф Вінницької обласної наукової медичної бібліотеки.

Подолінний Анатолій Мусійович, кандидат філологічних наук, літературознавець, письменник, заслужений працівник культури України.

Покришук Наталія Леонідівна, директор Іллінецької ЦБС.

Рабенчук Володимир Семенович, письменник, публіцист, журналіст, кінодраматург, член НСПУ, НСЖУ.

Стебелєв Андрій Валентинович, літератор, поет, журналіст, член НСПУ, НСЖУ, голова Вінницької міської організації НСПУ.

Сторожук Валентина Петрівна, поетеса, заступник головного редактора літературно-мистецького журналу «Вінницький край», заслужений працівник культури України.

Фицайло Світлана Володимирівна, мистецтвознавець, керівник літературно-драматургічної частини ВОУАМД театру ім. М. Садовського.

Ястремський Михайло Микитович, заступник голови Вінницької обласної громадської організації «Союз Чорнобиль України», колишній заступник начальника штабу зведеного загону пожежників Вінниччини (травень 1986 р.).

2017

Висоцька Катерина Іванівна, директор Вінницького обласного краєзнавчого музею, заслужений працівник культури України.

Громова Наталя Гнатівна, завідувача Музеєм фольклору Г. Т. Танцюри, донька Г. Т. Танцюри.

Древа Нона Миколаївна, завідувача Музеєм ім. Л. Маліновського ВОКЛІ ім. М. Пирогова.

Каросва Тетяна Робертівна, доктор історичних наук, доцент Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського.

Кобець Василь Дмитрович, поет, прозаїк, публіцист, голова Конгресу української інтелігенції Вінниччини, член НСПУ.

Морозова Наталія Іванівна, директор Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, заслужений працівник культури України.

Мрищук Тетяна Андріївна, директор Вінницької обласної бібліотеки для дітей ім. І. Я. Франка.

Перебийніс Петро Мойсейович, поет, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка.

Петренко Олександр Степанович, заступник директора Державного архіву Вінницької області, кандидат історичних наук.

Подолінний Анатолій Мусійович, кандидат філологічних наук, літературознавець, письменник, член НСПУ, заслужений працівник культури України.

Рябий Микола Олександрович, прозаїк, журналіст, краєзнавець, член НСПУ.

Смішко Леся Вікторівна, головний художній керівник Вінницької обласної філармонії.

Степанчук Юрій Степанович, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та культури України Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського.

Трошкова Анастасія Леонідівна, в. о. головного редактора газети «Вінниччина».

[Хоменко Борис Васильович], літературознавець, перекладач, педагог, член НСПУ.

Федоришен Олександр Юрійович, історик, керівник ГО «Вінницьке історичне товариство».

Фицайло Світлана Володимирівна, керівник літературно-драматургічної частини ВОУАМД театру ім. М. К. Садовського.

Шоповал Маргарита Андріївна, керівник літературно-драматургічної частини Вінницького академічного обласного театру ляльок.

Юрчишина Ольга Анатоліївна, головний бібліограф наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

2018

Андрійчук Наталія Іванівна, журналістка, член НСЖУ.

Безбах Ілля Васильович, директор Вінницького обласного художнього музею (1987 – травень 2017), заслужений діяч мистецтв України.

Бродзь Олена Василівна, учений секретар Вінницького обласного краєзнавчого музею.

Вітковський Вадим Миколайович, письменник, головний редактор літературно-мистецького журналу «Вінницький край», заслужений журналіст України.

Гальчак Сергій Дмитрович, доктор історичних наук, голова правління Вінницької обласної організації НСКУ, заслужений працівник культури України.

Гарбулінський Сергій Вікторович, заступник директора Вінницького обласного навчально-методичного центру галузі культури, мистецтв та туризму.

Гнатюк Ніна Юхимівна, поетеса, член НСПУ, заступник голови МГО «Вінницьке земляцтво» в м. Києві.

Гордійчук Петро Григорович, поет, перекладач, член НСПУ.

Зелененька Ірина Алімівна, літературознавець, член НСПУ.

Зелінська Ольга Георгіївна, начальник відділу культурно-мистецьких установ управління культури і мистецтв Вінницької обласної державної адміністрації.

Ільчук Микола Миколайович, заступник голови ГО «Україна-Польща-Німеччина», кандидат філософських наук, заслужений працівник культури України.

Каменюк Михайло Феодосійович, письменник, журналіст, заслужений працівник культури України.

Коляструк Ольга Анатоліївна, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії та культури України Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського.

Перкун Віталій Павлович, кандидат історичних наук, науковий співробітник Інституту історії України НАНУ.

Подолинний Анатолій Мусійович, літературознавець, член НСПУ, заслужений працівник культури України.

Пуніна Ольга Василівна, кандидат філологічних наук, доцент Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Римаренко Ніна Борисівна, бібліограф-краєзнавець Літинської районної бібліотеки.

Стебелєв Андрій Валентинович, поет, голова Вінницької міської письменницької організації, член НСПУ.

Федоришен Олександр Юрійович, директор комунального підприємства «Центр історії Вінниці», керівник Вінницького історичного товариства.

Шевчук Федір Харитонович, журналіст, заслужений журналіст України, краєзнавець, член НСЖУ.

Юрчишина Ольга Анатоліївна, головний бібліотекар наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова.

2019

Волошенюк Ганна Леонтіївна, журналістка.

Гальчак Сергій Дмитрович, доктор історичних наук, голова правління Вінницької обласної організації НСКУ, заслужений працівник культури України.

Гандзюк Віталій Олександрович, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, завідувач кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського.

Гареник Сергій Сергійович, завідувач філії Вінницького обласного краєзнавчого музею «Історико-меморіальний комплекс пам'яті жертв нацизму».

Завальнюк Костянтин Вікторович, кандидат історичних наук, головний спеціаліст Державного архіву Вінницької області, член НСЖУ.

Залюбівська Оксана Броніславівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук Вінницького національного технічного університету.

Каросва Тетяна Робертівна, доктор історичних наук, доцент кафедри історії та культури України Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського.

Кичинський Анатолій Іванович, поет, художник, лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка.

Коваль Олеся Олексіївна, історик, заступник директора Центру історії Вінниці.

Мельник Павло Володимирович, завідувач відділу військової історії Вінницького обласного краєзнавчого музею.

Подолинний Анатолій Мусійович, письменник, літературний критик, заслужений працівник культури України.

Поляруш Ніна Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури факультету філології й журналістики ім. Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського.

Степанюк Віра Анатоліївна, педагог, краєзнавець, член НСКУ.

Фицайло Світлана Володимирівна, керівник літературно-драматургічної частини ВОУАМД театру ім. М. К. Садовського.

Цимбалюк Поліна Іванівна, в. о. заступника директора з основної діяльності Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, заслужений працівник культури України.

Юрчишина Ольга Анатоліївна, завідувач сектору краєзнавчих видань бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

2020

Антонюк Оксана Юріївна, завідувач відділу краєзнавства Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, член НСКУ.

Бартко Сергій Володимирович, завідувач науково-дослідного відділу образотворчого мистецтва Вінницького обласного художнього музею.

Богатчук Світлана Степанівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України та філософії ВНАУ.

Вітковський Вадим Миколайович, письменник, голова Вінницької обласної організації НСПУ, головний редактор літературно-мистецького журналу «Вінницький край», заслужений журналіст України.

Волошенюк Ганна Леонтіївна, журналістка.

Гнатюк Ніна Юхимівна, поетеса, заступник голови МГО «Вінницьке земляцтво» в м. Київ.

Журунова Тетяна Георгіївна, завідувач сектору виставкової роботи Вінницького краєзнавчого музею, мистецтвознавець.

Каменюк Михайло Феодосійович, письменник, член НСПУ, журналіст, член НСЖУ, заслужений працівник культури України.

Каросєва Тетяна Робертівна, доктор історичних наук, професор кафедри історії та культури України факультету історії, права і публічного управління Вінницького ДПУ імені Михайла Коцюбинського.

Коваль Тамара Миколаївна, вчитель української мови та літератури Плебанівської середньої загальноосвітньої школи I-III ст. Шаргородського району.

Легун Юрій Вікторович, доктор історичних наук, директор Державного архіву Вінницької області, почесний голова ГО «Вінницьке історичне товариство».

Рекрут Валерій Пилипович, кандидат історичних наук, почесний краєзнавець України.

Романюк Іван Миронович, доктор історичних наук, професор кафедри історії та культури України факультету історії, права і публічного управління Вінницького ДПУ імені Михайла Коцюбинського.

Сеник Лариса Борисівна, директор Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, голова Вінницького обласного відділення ВГО Українська бібліотечна асоціація.

Сентемон Наталія Альфредівна, голова Громадської організації «Етномайстерня Коло».

Титаренко Володимир Васильович, мистецтвознавець, заслужений діяч мистецтв України.

Трачук Леонід Данилович, директор Тульчинського коледжу культури, заслужений працівник культури України.

Фицайло Світлана Володимирівна, керівник літературно-драматургічної частини ВОУАМД театру ім. М. К. Садовського.

Цвігун Тетяна Омелянівна, директор Вінницького обласного центру народної творчості, заслужений працівник культури України.

Цимбалюк Поліна Іванівна, учений секретар Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, заслужений працівник культури України.

Юрчишина Ольга Анатоліївна, завідувач сектору краєзнавчих видань бібліотеки
Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

* Посади авторів вказані на час публікації їхніх довідок у виданні